C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Jefremov_Ivan-Cor_Serpentis.pdb

PDB Name: Ivan Jefremov - Cor Serpentis
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 25.9.2007
Modification Date: 25.9.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Ivan Jefremov
Cor Serpentis

Mlhou zapomnění, zahalující vědomí, se prodrala hudba… "Nespi již! Vždyť lhostejnost vítězstvím je Entropie černé…" Slova známé árie vzbudila obvyklé asociace paměti a vyvolala jejich nekonečný řetěz. Život se vracel. Obrovská kosmická loď se ještě otřásala, ale automatické mechanismy vytrvale pokračovaly ve své práci. Smršť energie kolem každého ze tří ochranných poklopů zastavila svůj neviditelný pohyb. Několik vteřin zůstaly poklopy, podobající se velkým úlům z matového zeleného kovu, ve své původní poloze, pak najednou se všechny současně zvedly vzhůru a zmizely v otvorech stropu mezi změtí rour, příčníků a drátů.
Dva lidé zůstali bez hnutí v hlubokých křeslech obklopených prstenci, které tvořily podklad zvednutých poklopů. Třetí opatrně pozvedl těžkou hlavu a zlehka potřásl hustými tmavými vlasy. Zvedl se z hloubky měkoučké izolace, usedl a trochu se předklonil, aby mohl přečíst údaje přístrojů. Byla jich spousta na šikmé světlé ploše velké palubní desky, která se táhla napříč celou místností ve vzdálenosti půl metru od křesel.
"Pulsace skončila!" ozval se pevný hlas. "Vy jste se zase probudil ze všech nejdřív, Kari? Ideální zdravotní stav pro astronauta!"
Kari Ram, elektromechanik a astronavigátor hvězdoletu "Tellur", se okamžitě obrátil a setkal se s pohledem kapitána, ještě trochu mlhavým.
Mut Ang se pohyboval jen s největšími potížemi. Odlehčeně si vydechl a postavil se u pultu.

"Čtyřiadvacet parseků1… Minuli jsme hvězdu. Nové přístroje jsou vždycky nepřesné. Lépe řečeno, neumíme je ovládat. Můžete vypnout hudbu, Tej se probudil."
V nastalém tichu uslyšel Kari Ram jen nepravidelný dech probouzejícího se přítele.
Ústřední stanoviště pro řízení hvězdoletu připomínalo poměrně velký kulatý sál, spolehlivě ukrytý v hloubi obrovské lodi. Nad panely přístrojů a hermetickými dveřmi obepínala místnost namodralá obrazovka jako uzavřený kruh. Vpředu, ve směru středové osy lodi, byl v obrazovce výřez, v němž byl křišťálově průzračný kotouč lokátoru o průměru skoro dvou lidských postav. Obrovský kotouč jako by se sléval s kosmickým prostorem. Pobleskovala v něm světélka přístrojů, až připomínal černý diamant.
Mut Ang učinil sotva postřehnutelný pohyb a okamžitě si všichni tři muži téměř stejným gestem přikryli oči. Vlevo na obrazovce vzplálo kolosální oranžové slunce. I když byla jeho zář tlumena mohutnými filtry, byla sotva snesitelná.
Mut Ang pokýval hlavou.
"Stačilo málo a byli bychom proletěli koronou hvězdy. Víckrát nebudu vypočítávat přesnou dráhu. Je mnohem bezpečnější proletět dál stranou."
"To je právě na nových pulsačních hvězdoletech to nejstrašnější," odpověděl z hloubi křesla Tej Eron, pomocník velitele a hlavní astrofyzik. "My děláme výpočty a loď se zatím řítí naslepo jako výstřel do tmy. A my jsme taky uvnitř ochranných vířivých polí mrtví a slepí. Nelíbí se mi tenhle způsob letu do kosmu, i když je to nejrychlejší způsob, jaký mohlo lidstvo vymyslet."
"Čtyřiadvacet parseků!* zvolal Mut Ang. "A pro nás jako by uplynul okamžik…"
"Okamžik snu podobného smrti," namítl ponuře Tej Eron. "A zatím na Zemi…"
"Radši na to nemyslet," narovnal se Kari Ram, "že na Zemi uplynulo víc než osmasedmdesát let. Mnoho přátel a příbuzných je mrtvo, hodně věcí se změnilo… Co asi bude, až…"
"Tomu se při dálkové cestě nevyhnete při žádném systému hvězdoletu," řekl klidně velitel. "Na Telluru nám čas ubíhá obzvlášť rychle. A třebaže se dostaneme do kosmu dál než kdokoli jiný, vrátíme se skoro stejní, jako jsme odlétali."
Tej Eron se přiblížil k počítacímu stroji.
"Všechno je v nejlepším pořádku," řekl po několika okamžicích. "Je to Cor Serpentis, neboli - jak mu říkali staří arabští astronomové - Unuk al Chai, Srdce Hada."
"A kde je jeho blízký soused?" zeptal se Kari Ram.
"Kryje nám ho hlavní hvězda. Vidíte, spektrum KO. Z naší strany je zatmění," odpověděl Tej.
"Odsuňte desky všech lokátorů," nařídil velitel.
Obklopila je bezedná čerň kosmu. Zdála se hlubší, protože zleva zezadu hořelo oranžově zlatým plamenem Srdce Hada a zastiňovalo všechny hvězdy i Mléčnou dráhu.
Jedině dole, jako by s ním zápasila, hořela bílá hvězda.
"Epsilon Hada je velmi blízko," řekl nahlas Kari Ram. Mladý astronavigátor si chtěl vysloužit velitelovo uznání.
Ale Mut Ang se mlčky díval vpravo, kde vynikala čistým bílým světlem vzdálená a jasná hvězda.
"Tam odletěl můj předcházející hvězdolet ‚Slunce'," pronesl velitel pomalu a pocítil za svými zády vyčkávavé mlčení, "na nové planety…"
"Tak to je tedy Alfekka v Severní Koroně?"
"Ano, Rame, nebo jestli chcete, podle evropského pojmenování Gemma… Ale teď už do práce!"
"Mám budit ostatní?" zeptal se Tej Eron odhodlaně.
"Proč? Uděláme takovou jednu dvě pulsace, přesvědčíme-li se, že je před námi prázdno," odpověděl Mut Ang. "Zapněte optické a rádiové teleskopy, zkontrolujte seřízení mechanických mozků. Teji, spusťte jaderné motory. Zatím se budeme pohybovat s jejich pomocí. Dejte zrychlení."
"Na šest sedmin rychlosti světla?"
V odpověď na mlčenlivé přikývnutí velitele provedl Tej Eron rychle nezbytné manipulace. Hvězdolet se ani nezachvěl, třebaže kolem všech obrazovek vyšlehl oslepivý duhový plamen a zcela pohltil slabé hvězdy Mléčné dráhy, jiskřící kdesi dole. Mezi těmi hvězdami bylo i Slunce naší Země.
"Máme několik hodin, než přístroje dokončí pozorování a jejich čtyřnásobnou kontrolu," řekl Mut Ang. "Musíme se najíst. Potom může každý jít k sobě a trochu si odpočinout. Já vystřídám Kariho."

Astronauti vyšli z ústředního stanoviště. Kari Ram si přesedl do otáčivého křesla uprostřed půlkruhu. Zatáhl desky lokátorů na zádi a plamen jaderných motorů zmizel.
Ohnivý Cor Serpentis nadále mrkal drzými záblesky na lhostejné polituře přístrojů. Kotouč předního lokátoru zůstával černou bezednou studnou, ale to navigátora nermoutilo, nýbrž rozradostňovalo - výpočty, které byly výsledkem šestileté práce největších vědců a výzkumných strojů na Zemi, se potvrdily.
Sem do širokého průchodu vesmíru, v němž nebyly hvězdokupy ani temné mraky, byl poslán "Tellur" - první pulsační hvězdolet Země. Tento typ hvězdoletů, pohybujících se v nulovém prostoru, měl dosáhnout mnohem větších hlubin Galaxie než dřívější jaderně raketové, a na mezonové hvězdolety, létající rychlostí pěti šestin nebo šesti sedmin rychlosti světla. Pulsační lodi pracovaly systémem stlačování času a byly tisíckrát rychlejší. Jejich nebezpečnou stránkou však bylo, že v okamžiku pulsace nebyl hvězdolet ovladatelný. Lidé mohli snášet pulsaci jedině ve stavu bezvědomí, skryti uvnitř mohutného magnetického pole. "Tellur" se pohyboval jistými skoky a před každým pečlivě zkoumal, má-li volnou cestu pro další pulsaci.
Kolem Hada v prostoru nekonečných šířek Galaxie, kde nebyly téměř žádné hvězdy, měl "Tellur" dospět do souhvězdí Herkula, k uhlíkové hvězdě.
"Tellur" byl vyslán na neuvěřitelně dalekou cestu proto, aby jeho posádka přímo na hvězdě prozkoumala procesy změn hmoty, tolik důležité pro pozemskou energetiku. Existovala hypotéza, že je hvězda spojena s temným mrakem ve formě otáčivého elektromagnetického kotouče obráceného hranou k Zemi. Vědci očekávali, že spatří opakování historie vzniku naší planetární soustavy poměrně
nedaleko od Slunce. "Nedaleko" - to znamená sto deset parseků neboli tři sta padesát světelných let.
Kari Ram zkontroloval ochranné přístroje. Ukazovaly, že všechny kontakty mezi automaty lodi jsou v pořádku. Mladý astronaut se oddal myšlenkám.
Daleko, předaleko, ve vzdálenosti sedmdesáti osmi světelných let, zůstala Země - překrásná, uspořádaná lidmi k radostnému životu a nadšené tvůrčí práci. V této společnosti bez tříd znal každý člověk velmi dobře svou planetu. Nejen její továrny, doly, plantáže a mořský průmysl, studijní a výzkumná centra, muzea a rezervace, ale i milá zákoutí k odpočinku, k odloučení nebo k osamění ve společnosti milovaného člověka.
A z tohoto nádherného světa se člověk, který je na sebe stále náročnější, čím dál víc vzdaluje do ledových kosmických propastí v honbě za novými poznatky, za odhalením tajemství přírody, která klade tuhý odpor svému podrobování. Stále dál se člověk vzdaloval od Měsíce, zalitého vražedným kosmickým a ultrafialovými zářením Slunce, od horké a bezživotné Venuše s jejími oceány nafty, mazlavou pryskyřičnou půdou a věčnými mlhami, od studeného, pískem zavátého Marsu se slabě doutnajícím podzemním životem. Začalo teprve studium Jupitera a nové lodi již dosáhly nejbližších hvězd. Hvězdolety ze Země navštívily Proximu Centauri, hvězdu Barnardovu, Sírius, Etu Eridana a dokonce Tau Velryby. Pochopitelně nejen samy hvězdy, ale také jejich planety nebo nejbližší okolí, pokud šlo o dvojhvězdy jako Sírius, které nemají planetární soustavu.
Avšak mezihvězdné lodi ze Země se ještě nedostaly na takové planety, kde by již život dosáhl své vyšší formy, kde by se vyskytovali myslící tvorové - lidé.
Z dalekých propastí kosmu přinášely ultrakrátké rádiové vlny zprávy z obydlených světů. Někdy tyto zvěsti přicházely na Zem tisíce let po odeslání. Lidstvo se teprve učilo číst tyto relace a začalo si tvořit představu, jak obrovský oceán znalostí, techniky a umění obíhá mezi obydlenými světy naší Galaxie. Mezi světy ještě nedosaženými. A co teprve na jiných hvězdných ostrovech, galaxiích, oddělených od sebe celými milióny světelných let! To všechno vyvolávalo stále větší snahu dosáhnout planet obydlených lidmi, kteří se sice nebudou podobat lidem pozemským, ale také vybudovali rozumnou, správně se vyvíjející společnost, kde každému patří jeho část štěstí, největší, jaké je možno dosáhnout při jejich úrovni ovládání přírody. Bylo ostatně známo, že existují lidé nám velmi podobní a že je jich pravděpodobně víc. Zákony vývoje planetárních soustav a života na nich platí stejně v naší Galaxii jako v celé nám známé části kosmu.
S pulsačním hvězdoletem, posledními vynálezem zemského génia, dokáže lidstvo přijít na volání vzdálených světů. Bude-li let "Telluru" úspěšný, pak… Jenže jako všechno v životě, i nový vynález má

dvě stránky.
"A ta druhá stránka…," Kari Ram si v zamyšlení neuvědomil, že poslední slova říká nahlas.
Pojednou se za ním ozval příjemný a silný hlas Mut Anga:

Má každá láska rub a líc - když hluboký jak oceán je cit, po okraj srdce musí naplnit. Zákonům krve nezabrání nic.

Kari Ram sebou trhl.
"Nevěděl jsem, že také milujete starou hudbu," usmál se velitel hvězdoletu. "Tahle píseň je nejméně pět set let stará."
"Neznám nic!" zvolal astronavigátor. "Uvažoval jsem o našem hvězdoletu. O tom, kdy se vrátíme…"
Velitel zvážněl.
"Máte za sebou teprve první pulsaci a už myslíte na návrat?"
"To ne! Proč bych se byl jinak snažil dostat se mezi ty, kteří budou pro let vybráni? Jenom se mi zdálo… Než se vrátíme na Zem, uplyne tam mezitím sedm set let, a přestože dnes je člověk dvakrát tak dlouho živ, budou již mrtvi dokonce i pravnuci našich sester a bratří…"
"To jste nevěděl?"
"Věděl, samozřejmě věděl," pokračoval Ram tvrdošíjně. "Ale napadlo mě něco jiného."
"Chápu. Zdánlivá zbytečnost našeho letu?"
"Ano! Ještě než byl vynalezen a sestrojen Tellur, odletěly obvyklé raketové hvězdolety na Fomalhaut, Capellu a Arktura. Návrat fomalhautské expedice se čeká za dva roky - padesát už uplynulo. Ale z Arktura a Capelly se lodi vrátí ještě za dalších čtyřicet nebo padesát let - k těmhle hvězdám je přece dvanáct a čtrnáct parseků. A dnes už se budují pulsační koráby, které se mohou octnout na Arkturu během jedné jediné pulsace. Než skončíme svůj let, lidstvo definitivně zvítězí nad časem nebo nad prostorem, chcete-li. Pak budou naše zemské lodi mnohem dál než my a my se vrátíme s nákladem zastaralých, zbytečných zpráv."
"Odešli jsme ze Země tak, jako ze života odcházejí nebožtíci," řekl Mut Ang pomalu, "a vrátíme se vývojově zaostalí jako přežitky minulosti."
"Právě na to jsem myslel!"
"Máte pravdu a přitom se hluboce mýlíte. Rozvoj vědomostí, shromažďování zkušeností a zkoumání bezedného kosmu musí být nepřetržité, jinak se poruší zákony vývoje, který je vždycky nerovnoměrný a protikladný.
Představte si, že by nejstarší přírodovědci, kteří nám připadají naivní, čekali dejme tomu na vynález dnešních kvantových mikroskopů. Nebo zemědělci a stavitelé dávné minulosti, kteří zkropili naši planetu řekami potu, kdyby čekali na automatické stroje a… To by se nikdy nedostali z vlhkých děr a stále by se živili drobty, které jim příroda darovala."
Kari Ram se nahlas rozesmál. Mut Ang však pokračoval bez úsměvu:
"I my jsme povoláni splnit svou povinnost jako každý jiný člen společnosti. Za to, že se první dotkneme neprobádaných hlubin kosmu, museli jsme zemřít na sedm set let. Ti, kteří zůstali na Zemi a mohou využívat všech radostí pozemského života, nikdy nepoznají obrovské pocity člověka, který nahlédne do tajemství vývoje vesmíru. A to je všechno. Ale návrat… Nemusíte mít strach z budoucnosti. V každém údobí svých dějin se lidstvo v něčem vracelo zpět, nehledě na celkový vzestup podle zákona spirálovitého vývoje. Každé století mělo své neopakovatelné zvláštnosti a zároveň rysy společné všem věkům. Kdo ví, možná že právě to zrnko poznání, které na naši planetu přineseme, umožní další rozlet vědy a zlepšení života lidstva. I my sami se vrátíme z hlubin minulosti, ale přineseme novým lidem své životy a srdce oddaná budoucnosti. Cožpak se vrátíme jako cizinci? Cožpak může být cizincem ten, kdo slouží podle svých nejlepších sil? Člověk přece není jen souhrnem znalostí, ale i velmi složitou architekturou citů, a v tomto směru nebudeme my, kteří zakusili všechny těžkosti dlouhé cesty kosmem, o nic horší než ti budoucí lidé…" Mut Ang se odmlčel a dodal docela jiným, trochu posměšným tónem:
"Nevím, jak pro vás, ale pro mne bude nahlédnutí do budoucnosti tak zajímavé, že už jenom proto…"
"…se dá pro Zem dočasně zemřít!" vykřikl astronavigátor.

Velitel "Telluru" přikývl.
"Jděte se umýt a najezte se. Příští pulsace nastane brzy! Teji, proč se vracíte?"
Pomocník velitele pokrčil rameny.
"Chci se co nejdřív seznámit s cestou, kterou přístroje vypočítaly. Jsem připraven vás vystřídat."
A bez dalších slov stiskl astrofyzik knoflík uprostřed panelu. Vyduté lakované víko se nehlučně odsunulo a z hloubi přístroje se vynořil spirálovitě stočený pruh stříbřitého kovu, probodený tenkou černou jehlou. Ta označovala kurs lodi. Jako drahé kamení jiskřily na spirále drobné plamínky - hvězdy různých spektrálních tříd, kolem nichž "Tellur" letěl. Ručičky nesčetných číselníků začaly tancovat a jejich pohyby se zdály téměř oduševnělé. To počítací stroje usměrňovaly přímku příští pulsace tak, aby probíhala co nejdál od hvězd, temných mraků a plynných mlhovin, v nichž se mohla skrývat dosud neznámá nebeská tělesa.
Tej Eron byl do své práce tak zabrán, že si nevšiml, jak v mlčení uplynulo několik hodin. Obrovitý hvězdolet pokračoval v letu do černé prázdnoty vesmíru. Astrofyzikovi
přátelé seděli tiše na půlkruhovém divanu poblíž trojitých masivních dveří, izolujících řídicí stanoviště od ostatních prostorů lodi.
Veselý cinkot malých rolniček oznámil konec počítání. Velitel hvězdoletu pomalu přistoupil k pultům.
"Báječné! Druhá pulsace může být skoro třikrát delší než první."
"Ba ne, tady je třicetiprocentní nejistota." Tej ukázal na konec černé jehly, která sotva postřehnutelně vibrovala v rytmu ručiček s ní spojených.
"Ano, naprostá jistota je padesát sedm parseků. Pět odečteme pro případ skrytých chyb - zbývá padesát dva. Připravte pulsaci."
Znova se kontrolovaly nesčetné mechanismy a vazby lodi. Mut Ang se spojil s kajutami, kde bylo zbývajících pět členů osádky "Telluru" pohrouženo do hlubokého spánku.
Automaty pro fyziologické pozorování zjistily, že organismy spících jsou v normálním stavu. A tu velitel zapjal ochranné pole okolo obytných místností lodi. Po matových deskách levé stěny se rozletěly rudé žilky - proudy plynu v trubkách skrytých za deskami.
"Už?" zeptal se trochu zamračený Tej Eron velitele.
Velitel přikývl. Tři mužové mající službu mlčky usedli do hlubokých křesel a upevnili se v nich vzduchovými polštáři. Když byl dopnut poslední háček, každý vytáhl ze zásuvky v levém opěradle injekční stříkačku připravenou k použití.
"Tak na dalších stopadesát let pozemského života!" řekl Kari Ram, přikládaje stříkačku k obnažené ruce.
Mut Ang se na něho pozorně zadíval. V mladíkových očích svítil lehký úsměšek, typický pro zdravého a naprosto vyrovnaného člověka. Velitel počkal, dokud jeho přátelé nespočinuli na opěradlech a nezavřeli oči, pohrouženi do bezvědomí. Pak zapnul páčky na malém pouzdru u svého kolena. Nehlučně a neodvratně jako sám osud se ze stropu snesly masivní poklopy. Pod poklopem ve slabém světle namodralé noční lampičky si velitel přečetl údaje kontrolních přístrojů a teprve pak se uspal.
Hvězdolet dokončil čtvrtou pulsaci. Záhadné nebeské těleso, cíl letu, vyrostlo na obrazovkách pravé "severní" strany do rozměrů Slunce, jak je vidět z Merkuru.
Kolosální hvězda ze vzácného rodu "temných" uhlíkatých hvězd byla nyní detailně studována. "Tellur" letěl rychlostí menší než rychlost světla ve vzdálenosti necelých čtyř parseků od gigantické temné hvězdy KNT8 008, kterou je ze Země stěží vidět i nejsilnějšími dalekohledy. Takové hvězdy (jejich průměr se rovná sto padesáti až sto sedmdesáti průměrům našeho Slunce) se vyznačovaly množstvím uhlíku v atmosféře. Při teplotě dvou až tří tisíc stupňů se atomy uhlíku spojovaly ve zvláštní řetězové molekuly po třech atomech. Atmosféra hvězdy s takovými molekulami zadržovala záření fialové části spektra a světlo giganta bylo v poměru k jeho velikosti velmi slabé.
Centra uhlíkatých gigantů, rozžhavená na stamilióny stupňů, byla však mohutnými generátory neutronů a měnila lehké prvky v těžké, dokonce transuranové, až do kalifornia a rossia, jak byl nazván již před čtyřmi sty lety vytvořený nejtěžší prvek s atomovou váhou 401. Vědci se domnívali, že továrnou na těžké prvky vesmíru jsou uhlíkaté hvězdy. Rozstřikovaly tyto prvky do prostoru periodickými výbuchy. Chemická soustava naší Galaxie se obohacuje právě působením temných uhlíkatých gigantů.

Pulsační hvězdolet konečně lidstvu umožnil prostudovat uhlíkatou hvězdu z malé vzdálenosti, pochopit podstatu procesů změny hmoty, které na ní probíhají. K vysvětlení tohoto problému fyzikové na Zemi ještě nenašli klíče.
Posádka hvězdoletu se probudila a každý se pustil do výzkumů, kvůli nimž pro Zemi zemřel na sedm set let. Pohyb lodi se nyní zdál velmi pomalý, ale rychlejšího letu ani nebylo třeba.
"Tellur" se pohyboval s malou úchylkou od uhlíkaté hvězdy, aby uchovával obrazovku lokátoru mimo její záření. A jeho černé zrcadlo zůstávalo celé týdny, měsíce a roky stále neprůsvitně temné. "Tellur" neboli, jak byl veden v rejstříku kosmického loďstva Země, "IF-1 (Zet-685)", první hvězdolet s obráceným polem nebo šestistý osmdesátý pátý podle celkového seznamu kosmických lodí, nebyl tak velký jako hvězdolety velkého doletu s rychlostí menší než rychlost světla. Jejich výroba byla zastavena teprve nedávno - při vynalezení pulsačních kosmických lodí.
Dřívější kolosální lodi měly až dvousetčlennou posádku a výměna generací umožňovala pronikat poměrně hluboko do mezihvězdného prostoru.
Při každém návratu dálkového hvězdoletu se na Zemi objevovalo několik desítek přistěhovalců z jiné doby - představitelů vzdálené minulosti. A třebaže stupeň vývoje těchto zástupců minulosti byl dost vysoký, přece jen jim nová doba byla cizí a kosmičtí cestovatelé často propadali hluboké melancholii a odcizení.
Nyní zanesou pulsační hvězdolety lidi ještě dál. Podle měřítek astronautů uplyne krátká doba, ale v lidské společnosti se pak objeví tisíciletí Metuzalémové. Ti, jejichž údělem bude vypravit se do jiných galaxií, vrátí se na rodnou planetu po miliónech let. To byl rub dalekých kosmických cest, úkladná překážka, kterou příroda postavila do cesty svému neodbytně dotírajícímu synovi.
Na nových hvězdoletech se posádky skládaly všeho všudy z osmi osob. Na rozdíl od dřívějších výnosů, sledujících určité povzbuzení pro lety, bylo těmto cestovatelům do nekonečné dáli kosmu a zároveň do budoucnosti zakázáno mít během cesty děti.
A třebaže byl "Tellur" menší než jeho předchůdci, přece jen byl obrovskou lodí, kde se jeho nečetná posádka mohla pohodlně rozmístit.
Probuzení po dlouhém spánku vyvolalo jako obvykle příliv životní energie. Posádka hvězdoletu - většinou mladí lidé - trávila volný čas v tělocvičně.
Vymýšleli si nejobtížnější cviky, fantastické tance nebo si navlékali ochranné pásy a kruhy na ruce a na nohy a prováděli krkolomné kousky v beztížném koutě sálu. Astronauti rádi plavali ve velkém bazénu s ionizovanou svítící vodou, která si uchovávala nádhernou modř kolébky pozemských národů - Středozemního moře.
Kari Ram svlékl pracovní oděv a zamířil k bazénu, ale zarazil ho veselý hlas:
"Kari, pomozte mi! Bez vás mi tenhle obrat nejde."
Vysoká dívka Tajna Dan, chemička lodi, v krátké tunice ze zelené jiskřivé látky (ladící s barvou jejích očí), byla nejveselejší a nejmladší účastnicí expedice. Nejednou přiváděla klidného Kariho svou vznětlivou prudkostí do rozpaků. Ale tanec miloval stejně jako Tajna, rozená tanečnice. S úsměvem k ní přistoupil.
Vlevo, z výše můstku nad bazénem, mu kynula Afra Devi - odbornice v biologii. Pečlivě si před započetím cvičení natírala ruce a nohy zvláštní vazelínou. Přiblížil se k ní Tej Eron, opatrně našlapuje na pérující plastickou hmotu, a natáhl za zády dívky silnou svalnatou ruku. Afra se rozhoupala v rytmu kmitajícího prkna a překotila se zpátky na tuto spolehlivou oporu. Na okamžik oba strnuli, osmahlí, s kůží zbarvenou jako blysknavý kov, jakou člověk získává jedině zdravým životem na vzduchu a slunci. Sotva postřehnutelným pohybem se mladá žena ještě víc prohnula, otočila se kolem ruky velitelova pomocníka a oba zavířili ve vzduchu ve složitých akrobatických figurách. "A je duchem pryč!" protáhla Tajna Dan a přiložila na mechanikovy oči konečky svých horkých prstů.
"Není to snad krásné?" odpověděl Kari Ram otázkou, přitáhl si k sobě dívku v prvním pohybu tance a vstoupil do zvukového pásma.
Kari a Tajna byli nejlepšími tanečníky na kosmické lodi. Jen oni se dovedli plně oddávat melodii a rytmu a zapomínat přitom na všechny ostatní myšlenky a pocity. A Kari odplul do světa tance, nepociťuje nic než požitek z lehkých, harmonických pohybů. Dívčina ruka, spočívající mu na rameni, byla silná a něžná.

Zelené oči ztemněly.
"Vy a vaše jméno jste totéž," zašeptal Kari. "Zapamatoval jsem si, že Tajna znamenalo ve starém jazyce - neznámá, neprobádaná."
"Z toho mám radost," odpověděla dívka bez úsměvu. "Vždycky se mi zdálo, že tajné věci zůstaly jedině v kosmu, kdežto u nás na Zemi už nejsou. V lidech nejsou - všichni jsme prostí, jasní a čistí." "A vy toho litujete?"
"Někdy. Chtěla bych se setkat s takovým člověkem, jako byli v dávné minulosti. S takovým, který je nucen skrývat
své touhy a své city před okolní zlobou, posilovat je a pěstovat tak, až jsou nezdolné a plné neuvěřitelné síly."
"Rozumím! Ale já jsem nemyslel na lidi a litoval jsem jen neprobádaných tajemství… Jako ve starých románech: všude tajemné rozvaliny, neprobádané hlubiny, nezdolané výšiny a ještě předtím začarované, prokleté a záhadnými silami obdařené háje, prameny, posvátné stezky, domy."
"Ano, Kari! Bylo by krásné, kdybychom i tady ve hvězdoletu našli tajné koutky, zakázané uličky."
"Které by vedly do neznámých komnat, kde by se skrývalo…"
"Co by se tam skrývalo?"
"Nevím," přiznal se mechanik po chvilce odmlčení a zastavil se.
Ale Tajnu tato hra bavila. Zachmuřila se a zatahala mechanika za rukáv. Kari ji následoval. Vyšli ze sportovního sálu do matně osvětlené postranní chodby. Přístroje na měření vibrace stejnoměrně a mdle mrkaly, jako by stěny lodi jen s námahou přemáhaly neodbytný spánek. Dívka učinila několik rychlých nehlučných kroků a zastavila se. Stín rozmrzelosti přeletěl přes její tvář tak rychle, že by Kari nemohl přísahat, že u ní skutečně zahlédl známku duševní slabosti. Bolestivě se ho dotkl neznámý pocit. Vzal Tajnu znovu za ruku.
"Pojďme do knihovny. Za dvě hodiny začínám službu."
Poslušně zamířila do centra lodi.
Knihovna neboli sál pro všeobecné studium byla přímo za ústředním řídicím stanovištěm; jako konečně na všech hvězdoletech. Kari a Tajna otevřeli hermetické dveře třetí příčné chodby a došli k dvoukřídlé elipse příklopu centrálního průchodu. Jakmile Kari našlápl na bronzovou destičku a těžká křídla se bezhlučně rozestoupila, zaslechli mladí lidé silný vibrující zvuk. Tajna radostně stiskla Karimu prsty.
"Mat Ang!"
Oba proklouzli do knihovny. Zdálo se, jako by se rozptýlené světlo vlnilo jako dým pod matovým stropem. Dva lidé, skrytí ve stínu výklenků, spočívali v hlubokých křeslech mezi sloupky filmových svitků. Tajna spatřila lékaře Svet Sima a hranatou postavu Jas Tina, inženýra pulsačních strojů, který o čemsi snil se zavřenýma očima. Vlevo pod hladkými mušlemi akustických přístrojů se skláněl nad stříbřitým pouzdrem EMHK sám velitel "Telluru".
EMHK - elektromagnetický houslový klavír - už dávno nahradil tvrdě znějící klavír temperovaný. Uchoval jeho mnohohlasou bohatost, ale přidal navíc množství houslových odstínů. Zesilovače zvuku mohly tomuto nástroji v potřebných chvílích dodat nesmírné síly.
Mut Ang si nevšiml, že někdo vstoupil. Byl trochu před-kloněn s hlavou obrácenou ke kosočtvercovým stropním panelům. Jako u starého klavíru vyvolávaly na novém nástroji všechny odstíny zvuku hudebníkovy prsty, ale nikoli pomocí kladívka a struny, nýbrž velmi slabými elektrickými impulsy téměř mozkové jemnosti.
Harmonicky skloubená témata jednoty Země a kosmu se začala oddělovat a vzdalovat. Rozpory klidného smutku a drsného vzdáleného hřmění rostly, sílily, přerušovány zvonivými tóny jako výkřiky zoufalství. A najednou klidné, melodické rozvíjení tématu zmlklo. Síla srážky byla zdrcující, všechno se zřítilo v lavinu disonancí a zapadlo jako do temného jezera do disharmonických nářků nad nenávratnou ztrátou.
Znenadání se pod Mut Angovými prsty začaly rodit jasné a čisté tóny průzračné radosti, která se spojila s tichým smutkem doprovodu.
Do knihovny nehlučně vstoupila Afra Devi v bílém plášti. Svet Sim, lodní lékař, začal na velitele dělat nějaké posuňky. Mut Ang povstal a říši tónů zapudilo ticho, jako rychlá tropická noc zahání večerní

červánky.
Lékař a velitel odešli, provázeni polekanými pohledy posluchačů. Druhému astronavigátoru Cen Girovi se ve službě přihodilo neobvyklé neštěstí - hnisavý zánět slepého střeva. Asi neplnil absolutně přesně program! léčebné přípravy na kosmickou cestu. A nyní si Svet Sim vyžádal velitelovo svolení k okamžité operaci.
Mut Ang projevil pochybnosti. Dnešní medicína, která zvládla metody impulsního nervového regulování lidského organismu stejným způsobem jako v elektrických strojích,
dovede přece odstraňovat mnoho nemocí. Není třeba operovat.
Avšak lékař hvězdoletu stál na svém. Dokázal, že nemocnému zůstane nedokonale vyléčené ohnisko, které při obrovském fyziologickém přetížení, jemuž jsou astronauti vystaveni, může znovu propuknout.
Čen Gir ulehl na široké lože, omotán dráty impulsních snímačů napětí. Třicet šest přístrojů sledovalo1 stav organismu. V zatemněné místnosti rytmicky zamrkal a slabě zazvonil uspávací přístroj. Svet Sim přelétl pohledem přístroje a pokývl Afře Devi - lékařově pomocnici. Každý člen posádky "Telluru" zastával několik funkcí.
Afra přisunula průzračnou nádobu. V namodralé tekutině ležel členitý kovový přístroj, připomínající velkou stonožku. Afra jej vytáhla z tekutiny a z jiné nádoby vyňala kuželovité pouzdro, na němž byly napojeny jemné drátky nebo hadice. Lehké cvaknutí závěru a kovová stonožka se se slabým bzučeními rozhýbala.
Svet Sim přikývl a aparát zmizel v otevřených ústech astronavigátora, který stále klidně dýchal. Rozsvítila se poloprůhledná obrazovka, šikmo postavená nad břichem nemocného. Mut Ang přistoupil blíž. V nazelenalé záři byly šedé obrysy vnitřností velmi zřetelně vidět a po nich se pomalu pohyboval kovový přístroj. Slabý záblesk oznámil, že přístroj dal impuls svěracímu svalu žaludku, pronikl do dvanácterníku a začal prolézat složitými zákruty tenkých střev. Ještě kousek - a tupý konec stonožky narazil na počátek appendixu.
Zde, ve zhnisaných místech, byly bolesti silnější a tlakem přístroje mimoděčné pohyby střev tak zesílily, že bylo třeba použít utišujících prostředků. Ještě několik minut a analytický přístroj zjistil příčiny nemoci (náhodné znečištění appendixu), stanovil charakter zhnisání a doporučil vhodnou směs antibiotik a dezinfekčních léků. Členitý aparát vystrčil dlouhé elastické vousky, které se zabořily hluboko do slepého střeva. Hnis byl vysát, zrnka, která se do slepého střeva dostala, byla odstraněna. Následovalo energické vyplachování biologickými roztoky, které zakrátko zahojily sliznici appendixu a slepého střeva.
Cen Gir klidně spal, zatímco v jeho vnitřnostech pokračoval ve své práci pozoruhodný přístroj řízený automaty. Operace skončila a lékaři zbývalo jen přístroj vytáhnout.
Velitel "Telluru" se uklidnil. Síla medicíny je sice nesmírná, ale přece jen se nezřídka stávalo, že předem nepředpokládané zvláštnosti organismu (a určit je mezi miliardami individualit je nemyslitelné) přinášely nečekané komplikace, které v obrovských léčebných ústavech na planetě nejsou ničím hrozným, ale jsou velmi nebezpečné v nevelké expedici.
Nestalo se nic. Mut Ang se vrátil k houslovému klavíru do opuštěné knihovny. Neměl chuť hrát, a tak se oddal myšlenkám.
Nebylo to poprvé, co velitel hvězdoletu uvažoval o štěstí a budoucnosti.
Čtvrtá výprava do kosmu… Ale ještě nikdy ho nenapadlo vykonat tak daleký skok přes prostor a čas. Sedm set let! A to při oné rychlosti života, při prudkém sledu nových úspěchů a objevů, při tom obzoru vědomostí, jakého už se na Zemi dosáhlo! Je těžké srovnávat, ale sedm set let nebylo mnoho v epochách starých civilizací, kdy vývoj společnosti, nepopoháněný znalostmi a nutností, směřoval jen k dalšímu rozplozování člověka a osidlování prázdných prostorů planety. Tehdy byl čas bezbřehý a všechny změny v lidstvu postupovaly pomalu jako kdysi ledovce na ostrovech Arktidy a Antarktidy.
Staletí jako by se propadala do prázdnoty nečinnosti. Co to je jeden lidský život, co to je sto let, tisíc let?
Skoro s úžasem si Mut Ang pomyslel: "Jak by asi bylo lidem starého světa, kdyby byli předem věděli, jak vleklé budou tehdejší společenské procesy, kdyby mohli pochopit, že útlak, nespravedlnost a neuspořádanost planety budou ještě tolik let trvat?" Vrátit se za sedm set let ve starém Egyptě by bylo znamenalo dostat se do téže otrokářské společnosti s ještě silnějšími útiskem; v tisícileté Číně - k týmž

válkám a dynastiím císařů, nebo v Evropě - od počátků náboženské noci středověku se dostat do plamenů inkvizitorských hranic, do řádění lítého tmářství.
Ale dnes pokus nahlédnout do budoucnosti přes sedm století, naplněných změnami, zlepšeními a novým poznáním, vyvolává závrať z dychtivého zájmu o otřesné události.
A je-li skutečným štěstím pohyb, změny, novoty - může být v tom případě někdo šťastnější než on a jeho přátelé? A přece to není tak jednoduché! Lidská povaha má dvě stránky jako celý svět, který ji vytvořil a obklopuje. Vedle snahy o věčné změny je nám vždycky líto toho minulého - lépe řečeno - toho dobrého v něm, co zůstalo zachyceno filtrem paměti a co v dřívějších dobách vyrůstalo v představu starých zlatých časů.
Tehdy lidé mimovolně hledali dobro v minulosti, snili o jejím opakování a jedině silné duše dokázaly předvídat a pocítit příchod nezbytného příštího zlepšení a uspořádání lidské společnosti. Od té doby leží hluboko v lidské duši lítost nad minulostí, smutek nad něčím nenávratně zmizelým, pocit žalu, který se nás zmocňuje nad rozvalinami a památkami na dávnou historii lidstva. Tento stesk po minulosti byl obzvlášť silný u lidí zralých a zvyšoval zármutek u hloubavých a jemných.
Mut Ang povstal od přístrojů a protáhl své silné tělo.
Ano, v historických povídkách je všechno tak výrazně a zajímavě popsáno! Co může mladým členům posádky hvězdoletu nahánět strach ve chvíli, kdy provádějí skok do budoucnosti? Samota, ztráta blízkých? Smutně proslulá osamocenost člověka octnuvšího se v budoucnosti byla už tolikrát přetřásána a popisována ve starých románech… Osamocenost si každý představoval jako život bez blízkých, příbuzných lidí, a přitom tihle blízcí byli jen nepatrnou hrstkou lidí spojených mezi sebou často jen formálními pouty. Ale dnes, kdy je člověku blízký kterýkoli jiný člověk, kdy neexistují žádné hranice a konvence, bránící lidem dorozumět se v kterémkoli koutě planety…?
My, lidé z "Telluru", jsme ztratili všechny své blízké na Zemi. Ale tam v nadcházející budoucnosti nás čekají lidé neméně blízcí a drazí, budou znát a cítit ještě více, ještě silněji než naši současníci, které jsme navždy opustili - to je téma, o kterém by právě těmito slovy měl velitel mluvit s mladými lidmi své posádky…
V ústředním stanovišti si Tej Eron zavedl svůj oblíbený večerní řád. Matně svítily jen nejnutnější lampy a velký okrouhlý sál vypadal za soumračného svitu ještě útulněji. Velitelův pomocník si broukal jednoduchou písničku a neustále prověřoval výpočty. Cesta hvězdoletu se blížila ke konci - dnes měl koráb zamířit k souhvězdí Hadonoše, aby proletěl kolem zkoumané uhlíkaté hvězdy. Další přibližování k ní je nebezpečné. Paprskový tlak začíná vzrůstat natolik, že při rychlosti menší, než je rychlost světla, může lodi způsobit strašlivé, nenapravitelné škody.
Tej Eron pocítil, že mu někdo stojí za zády, a obrátil se.
Mut Ang se naklonil pomocníkovi přes rameno a četl souhrnné údaje přístrojů ve čtvercových otvorech nejnižší řady. Tej Eron se na něho tázavě zadíval a velitel přikývl. Na sotva znatelný pohyb pomocníkových prstů se po celé lodi rozezněly výstražné signály a obvyklá kovová slova:
"Poslouchejte všichni!"
Mut Ang si přitáhl mikrofon. Věděl, že teď ve všech částech hvězdoletu lidé strnuli a mimoděk otočili obličeje k megafonům zamaskovaným, v otvorech stěn - člověk si ještě neodvykl dívat se směrem, odkud přichází zvuk, chtěl-li být obzvlášť pozorný.
"Poslouchejte všichni!" opakoval Mut Ang. "Za patnáct minut začne loď brzdit. Všichni kromě služby budou ležet ve svých kajutách. První fáze brždění skončí v osmnáct hodin, druhá fáze při šesti ‚g' bude trvat šest dní a nocí. K otočení lodi dojde po signálu MN - mimořádné nebezpečí. Konec!"
V osmnáct hodin se velitel zvedl z křesla, a přemáhaje bolest v pase a týlu, která je při brždění obvyklá, prohlásil, že si tedy jde lehnout na celých těch šest dní a nocí, co bude probíhat zpomalování. Celou posádku "Telluru" nebylo teď možno odtrhnout od přístrojů - probíhá poslední pozorování uhlíkaté hvězdy.
Tej Eron se podíval za odcházejícím velitelem. S každým zdokonalením vzrůstala spolehlivost a síla kosmických hvězdoletů. Mohutnost "Telluru" se sotva dá srovnávat s těmi skořápkami plovoucími po zemských mořích, které kdysi dostaly název loď. A přesto není jeho hvězdolet ničím jiným než skořápkou v bezedných hlubinách prostoru. A všechno je nějak klidnější, když velitel při manévrování

bdí.

Kari Ram div nevyskočil překvapením, když zaslechl Mut Angův veselý smích. Před několika dny byla celá posádka vzrušena zprávou, že se velitel náhle roznemohl. Do jeho kabiny směl vstoupit jenom lékař a všichni bezděčně tlumili hlas, když přecházeli kolem jejích hladkých dveří, pevně zavřených jako při havárii. Tej Eron byl nucen samostatně provést celý stanovený program - otočit loď a znovu ji uvést do pohybu, aby se dostal z oblasti silného záření uhlíkaté hvězdy a mohl začít pulsaci zpátky, ke Slunci. Pomocník kráčel vedle svého velitele a zdrženlivě se usmíval. Vyšlo najevo, že velitel po domluvě s lékařem úmyslně opustil řízení, aby dal Tej Eronovi možnost provést celou operaci samotnému, bez spoléhání na kohokoli. Pomocník by se zanic nepřiznal k tomu, jak kruté pochybnosti prožíval před otočením, ale vyčítal veliteli, jaké rozrušení způsobil celé posádce.
Mut Ang se žertem ospravedlňoval a přesvědčoval Tej Erona, že hvězdolet je v prázdném kosmickém prostoru v naprostém bezpečí. Přístroje se nemohly zmýlit, čtyřnásobná kontrola každého výpočtu vylučovala nepřesnost. Pásmo asteroidů a meteorů nemohla hvězda mít, když ji obklopovala zóna tak silného záření.
"Cožpak vy už nic neočekáváte?" zeptal se Kari Ram opatrně.
"Nečekaná náhoda se samozřejmě nemůže vyloučit. Ale veliký zákon kosmu, zvaný zákonem průměrnosti* pracuje pro nás. Můžeme být jisti, že tady, v tomto prázdném koutku vesmíru, se nesetkáme s ničími novým. Vrátíme se trochu zpátky a provedeme pulsaci vyzkoušeným směrem, přímo ke Slunci, kolem Srdce Hada. Už několik dní letíme k Hadonoši. Teď rychle!"

"Až je to zvláštní - člověk necítí ani radost, ani uspokojení z dobře vykonané práce, nic, co by dalo smysl naší sedmisetleté smrti na Zemi," řekl Kari zamyšleně. "Ano, já vím, desetitisíce pozorování, milióny výpočtů, snímků, poznámek a zápisků. Nová tajemství hmoty budou odhalena tam na Zemi… Ale jak neviditelné, jak nehmatatelné to všechno je! Zárodek budoucnosti - a nic víc!"
"Ale kolik boje, práce a obětí již podstoupilo lidstvo a ještě před ním triliony generací živočichů na své slepé cestě historického vývoje kvůli těmhle zárodkům budoucnosti!" namítl prudce Tej Eron.
"Tohle všechno je pro rozum. Ale pro cit považuji za důležitého jedině člověka - jedinou rozumnou sílu v kosmu, která může využít živelného vývoje hmoty a ovládnout jej. Ale my lidé jsme tak osamělí, tak nekonečně osamělí… Máme nezvratné důkazy o tom, že existuje množství obydlených světů, ale oči pozemšťanů se ještě nikdy nesetkaly s pohledem nějaké jiné myslící bytosti. Kolik snů, pohádek, knih, písní a obrazů již vzniklo v předtuše takové veliké události, ale nedošlo k ní! Neuskutečnila se veliká, odvážná a krásná touha lidstva, zrozená již před dávnými, dávnými lety, jakmile se rozptýlila náboženská slepota."
"Slepota!" vmísil se Mut Ang. "A víte, jak si naši předkové představovali hned v prvních okamžicích cest do kosmu uskutečnění tohoto velikého snu? Válečná srážka, zvířecké rozbíjení lodí, vzájemné ničení hned při prvním setkání."
"To je nemyslitelné!" zvolali rozhořčeně Kari Ram a Tej Eron.
"Naši dnešní spisovatelé neradi píší o chmurném období konce kapitalismu," namítl Mut Ang. "Víte ze školních dějin, že naše lidstvo prošlo svého času velmi kritickým bodem svého vývoje."
"To ano," navázal Kari. "To bylo tehdy, když lidé objevili, jakou sílu poskytuje ovládnutí hmoty a kosmu, ale formy společenských vztahů zůstávaly staré a ani vývoj společenského uvědomování nebyl tak rychlý jako úspěchy vědy."
"Skoro přesná formulace. Máte dobrou paměť, Kari. Ale řekněme to jinak: kosmické poznání a kosmická síla se dostaly do rozporu s primitivní ideologií individuálního vlastníka. Zdraví a budoucnost lidstva byly několik let na vážkách osudu, dokud nezvítězilo nové a dokud se lidstvo nesjednotilo v beztřídní společnosti v jednu rodinu. Tam v kapitalistické polovině světa neviděli nové cesty a pohlíželi na svou společnost jako na neochvějnou a neměnnou a ve snech o budoucnosti spatřovali nevyhnutelnost válek a vzájemného vyhubení."
"Jak něco takového mohli nazývat snem?" ušklíbl se zlostně Kari.
"Vidíte, a nazývali!"

"Možná že kritickými fázemi prochází každá civilizace všude, kde vzniká lidstvo na planetách jiných sluncí," řekl Tej Eron pomalu a přelétl očima horní číselníky přístrojů. "Známe už dvě neobydlené planety s vodou, atmosférou se zbytky kyslíku, kde větry prohánějí jen mrtvý písek a vlny stejně mrtvých moří. Naše lodi je vyfotografovaly…"
"Ba ne," zavrtěl hlavou Kari Ram. "Nejde mi do hlavy, že by lidé, kteří už poznali nekonečnost kosmu a onu sílu, kterou jim přináší věda, mohli…"
"… usuzovat jako zvěř, jen s tím rozdílem, že zvládli logiku? Ale stará společnost se přece vytvářela živelně, bez předem stanoveného cíle, jímž se vyznačují vyšší formy společnosti, vytvořené lidmi. Rozum člověka a charakter jeho myšlení byly také na prvotním stadiu přímé nebo matematické logiky, odrážející logiku vývojových zákonů hmoty a přírody na základě bezprostředního pozorování a zkušeností. Jakmile lidstvo nahromadilo dějinné zkušenosti a poznalo historický vývoj okolního světa, vznikla dialektická logika jako nejvyšší stadium vývoje myšlení. Člověk pochopil dualitu přírodních jevů i vlastní existence. Uvědomil si, že na jedné straně jako individualita je velmi malý a pohybuje se v životě jen kratinkou chvilku, že se podobá kapce v oceánu nebo malé jiskřičce hasnoucí ve větru. A na druhé straně je stejně nezměrný jako vesmír, jejž pojímá svým myšlením i citem ve vší nekonečnosti času a prostoru."
Velitel hvězdoletu se odmlčel a začal zamyšleně přecházet před svými pomocníky. Na jejich mladých obličejích se usadil stín pevného soustředění.
Mut Ang porušil ticho.
"V mé sbírce historických filmových knih je jedna velmi charakteristická pro tuto epochu. Překlad do dnešního jazyka nepořídil stroj, ale Sani Cen, historik, zesnulý v minulém století. Přečteme si ji!" Usmál se dychtivému zájmu mladých astronautů a vyšel do chodby.
"Nikdy ze mne nebude opravdový velitel," povzdychl si Tej Eron provinile. "Nedokážu znát tolik, co zná náš Ang."
"A on zase přede mnou říkal, že je špatným velitelem, protože prý má příliš široký okruh zájmů," ozval se Kari, usedaje do navigátorského křesla.
Tej Eron se na přítele udiveně zadíval. Mlčeli a tiché bzučení přístrojů se zdálo stále stejné. Obrovitá loď dosáhla maximální rychlosti a s jistotou se řítila pryč od uhlíkaté hvězdy do zvoleného čtverce, kde v hluboké temnotě prostoru tonuly slabě mihotavé vzdálené galaxie - čtyři hvězdné ostrovy. Byly tak vzdáleny, že světlo, které odtud přicházelo, bezmocně zmíralo v lidském oku - skvělém přístroji, jemuž stačí všeho všudy několik málo kvant.
Pojednou se cosi stalo. Na obrazovce velkého lokátoru zaplál a zakolébal se svítící bod. Ozvalo se pronikavé zvonění, z něhož se astronautům srdce zastavilo.
Tej Eron bez rozmýšlení zapnul signál všeobecného poplachu - kapitánovu výzvu přikazující všem ostatním členům posádky zaujmout havarijní místa.
Mut Ang vtrhl na řídicí stanoviště a dvěma skoky byl u pultu. Černé zrcadlo lokátoru ožilo. Jako v bezedném jezeře v něm plavala malá kulička světla - kulatá, s přesně ohraničenými okraji. Pohupovala se nahoru a dolů a pomalu klouzala k pravé straně. Astronauti se podivili, že roboty, upozorňující na srážku lodi s meteory, jsou v klidu. Znamená to snad, že to, co vidí na obrazovce, není odraz jejich pátracího paprsku, ale paprsek cizí?!
Hvězdolet pokračoval v cestě týmž směrem a světelný bod se nyní třásl v pravém dolním čtverci. Domněnka byla
tak silná, že se Mut Ang zachvěl, Tej Eron skousl rty a Kari Ram stiskl okraj pultu, až ho dlaně bolely. Cosi neuvěřitelného, bezpříkladného jim letělo vstříc a vypouštělo silný paprsek lokátoru, stejný, jako před sebe vrhal "Tellur".
Tak silné bylo přání, aby se domněnka ukázala správná, aby po veliké naději nenásledoval pád do propasti rozčarování, jak už se pozemskými astronautům stokrát stalo, že velitel strnul a bál se pronést jediné slovo. A jako by se jeho neklid přenesl na tamty vpředu…
Světelný bod na obrazovce pohasl, znovu zaplál a zamrkal a přestávkami, záblesky byly stále častější, čtyři a dva, čtyři a dva. Tato pravidelnost střídání mohla být vyvolána jen jedinou silou ve vesmíru - lidským myšlením.
Pochybnosti se rozplynuly - proti nim se řítil hvězdolet.

Zde v nekonečné dálce prostoru, kam se poprvé dostala loď ze Země, to mohl být jedině hvězdolet z jiného světa, z planet jiné vzdálené hvězdy…
Paprsek hlavního lokátoru "Telluru" začal rovněž svítit s přestávkami. Kari Ram, vyslal několik signálů konvenčního světelného' kódu. Zdálo se naprosto neuskutečnitelné, že by tam vpředu tyto jednoduché pohyby tlačítka mohly vyvolávat na obrazovce neznámé lodi pravidelný sled záblesků.
V ampliónech lodi se ozval Mut Angův hlas, který prozrazoval jeho vzrušení:
"Poslouchejte všichni! Proti nám letí cizí loď! Odbočujeme ze směru a zahajujeme spěšné brždění. Přerušit všechny práce! Spěšné brždění! Všichni na místa podle přistávací dislokace!"
Nebylo možno ztrácet ani vteřinu. Letěla-li loď proti nim přibližně stejnou rychlostí jako "Tellur", byla rychlost jejich přibližování blízká rychlosti světla, činila dvě stě devadesát pět tisíc kilometrů za vteřinu. Lokátor dával lidem k dispozici několik vteřin. Zatímco Mut Ang mluvil do mikrofonu, Tej Eron zašeptal cosi Karimu. Napětím bledý mladík mu rozuměl už v půli slova a provedl na pultu lokátoru jakési manipulace.
"Skvěle!" vykřikl velitel, když viděl, jak na kontrolní obrazovce paprsek oběhl šíp, ohnul jej vlevo, zpátky a svinul se ve spirálu.
Neuplynulo víc než deset vteřin. Na obrazovce se mihl šípovitý světelný obrys, zahnul k pravé straně černého kruhu a okamžitě se stočil do spirály. Úlevné vydechnutí, téměř zasténání se vydralo současně všem lidem na ústředním stanovišti. Ti neznámí, kteří jim letěli vstříc z tajemných hlubin kosmického prostoru, pochopili! V poslední chvíli!
Rozezněly se poplašné zvonky. Teď už nikoli paprsek cizího lokátoru, ale pevný trup lodi se objevil na hlavní obrazovce. Tej Eron bleskovým pohybem vypjal robota řídícího loď a sám dal "Telluru" minimální úchylku vlevo. Zvonění zmlklo, černé jezera obrazovky pohaslo. Lidé sotva stačili postřehnout světelnou čáru, která se mihla přes výhledový lokátor na pravém boku. Lodi se rozešly nepředstavitelnou rychlostí a zmizely v nekonečné dálavě.
Uplyne několik dní, než se znovu sejdou. Okamžik však nebyl promarněn. Oba hvězdolety zabrzdí, obrátí a rychlostí vypočítanou přesnými stroji se znovu přiblíží k místu setkání.
"Poslouchejte všichni! Začínáme spěšné brždění! Vydejte signály k pohotovosti podle úseků!" říkal do mikrofonu Mut Ang.
Zelená světla oznamující pohotovost jednotlivých úseků se řadila vedle sebe nad pohaslými indikátory motorových počítačů. Motory lodi umlkly. Celý hvězdolet strnul v očekávání. Velitel přejel pohledem řídicí stanoviště, mlčky ukázal hlavou na křesla a zároveň zapjal robota, který měl řídit brždění.
Pomocníci viděli, jak se Mut Ang zamračil nad stupnicí a nastavil hlavní svorku na číslici "8".
Spolknout pilulku omezující srdeční činnost, usednout do křesla a stisknout zapínač robota bylo dílem několika vteřin.
Hvězdolet se prudce opřel o prázdný prostor - tak v dávné minulosti zakopávali koně a jejich jezdci jim letěli přes hlavy do náruče osudu. I nyní jako by se gigantická loď postavila na zadní. A její "jezdci" sletěli do hlubin hydraulických křesel a upadli do lehkého bezvědomí.
V knihovně "Telluru" se shromáždila celá posádka. Jen jeden zůstal ve službě u přístrojů OES, chránících spoje nejsložitějších elektronických přístrojů lodi. "Tellur" po zabrždění otočil, ale mezitím se vzdálil od místa setkání víc než deset miliard kilometrů. Nyní letěl pomalu, rychlostí rovnou jedné dvacetině absolutní rychlosti a jeho počítací stroje přitom neustále kontrolovaly a opravovaly směr. Bylo třeba znovu najít neviditelný bod v bezbřehém kosmu a v něm už docela nepatrné zrnko - cizí hvězdo-let. Osm dní mělo trvat nesnesitelné čekání. Nebude-li ve všech výpočtech a činech lodi větší odchylka, než je odchylka tolerovaná, a nezmýlí-li se ti cizinci, mají-li stejně dokonalé přístroje a stejně poslušnou loď, mohou se hvězdo-lety sejít tak blízko, že se navzájem nahmatají v neprostupné tmě neviditelnými paprsky lokátorů.
A pak se poprvé v celých dějinách člověk sejde s bratry stejných myšlenek, sil a snah. S těmi, jejichž existence byla již dávno předpověděna, dokázána a potvrzena nekonečně prozíravým rozumem člověka. Obrovské propasti času a prostoru, dělící od sebe obydlené světy, zůstávaly doposud nepřekonatelné. A teď si lidé ze Země podají ruce s jinými myslícími bytostmi kosmu a od nich půjdou ještě dál… Řetěz myšlení a práce se napne přes propasti vesmíru jako definitivní vítězství nad živelnými silami přírody.

Miliardy let se musely v temných a teplých zákoutích mořských zálivů převalovat drobné chomáčky živého slizu, další stovky miliónů let se z nich tvořily složitější bytosti, které posléze vylezly na pevninu. V naprosté závislosti na okolních silách, v slepém zápase o život, o zachování rodu uplynuly další milióny věků, než se vyvinul velký mozek - nejsilnější nástroj hledání potravy a boje o existenci.
Tempo vývoje života se neustále zrychlovalo, boj o existenci byl stále ostřejší, zrychloval se přirozený výběr. Oběti, oběti, oběti - požíraní býložravci, hladem umírající dravci, hynoucí slabí, nemocní, zestárlá zvěř, tvorové zabití v boji o samici, při ochraně svého potomstva, zahubení živelními katastrofami…
Tak tomu bylo v celém průběhu slepé cesty evoluce, dokud za těžkých životních podmínek epochy velkého zalednění vzdálený předek opice nenahradil zvířecí hledání potravy vědomou prací. Tehdy se změnil v člověka, když poznal velikou sílu kolektivní práce a rozumem zpracovaných zkušeností.
Ale i pak uplynulo ještě mnoho tisíciletí naplněných válkami a útrapami, hladem a útlakem, nevědomostí a nadějí v lepší budoucnost.
Potomci své předky nezklamali: lepší budoucnost nastoupila, lidstvo spojené v beztřídní společnosti, osvobozené od strachu a útisku, se vyšvihlo k nevídaným výšinám znalostí a umění. Bylo schopno vykonat i to nejtěžší - podrobit si kosmický prostor. A nakonec všechny těžké stupně dějin života a člověka, veškerá síla nahromaděných znalostí a nezměrného pracovního úsilí byly dovršeny vynalezením "Telluru", hvězdoletu velkého doletu, poslaného do hluboké propasti Galaxie. Vrchol rozvoje hmoty na Zemi a ve sluneční soustavě se prostřednictvím "Telluru" spojí s jiným vrcholem, k němuž nebyla cesta pravděpodobně o nic lehčí a trvala rovněž miliardy let v jiném koutku vesmíru1.
Tyto myšlenky v té či oné formě vzrušovaly každého člena posádky. Vědomí ohromné odpovědnosti chvíle přinutilo k vážnosti dokonce i mladou Tajnu. Nepatrná hrstka představitelů mnohamiliardového pozemského lidstva - dokáže být tato hrstka hodna jeho hrdinských činů, práce, fyzické dokonalosti rozumu a odolnosti?
Jak se připravit na nadcházející setkání? Pamatovat na všechen těžký a veliký boj lidstva za svobodu těla i ducha!
Nejdůležitější, nejtajemnější otázkou, která nyní nejvíc vzrušovala, bylo: jací jsou ti, co nám teď letí vstříc? Jsou podle našich pozemských názorů hrozní nebo krásní?
Afra Devi, odborník v biologii, se přihlásila o slovo.
Mladá žena, která nervovým vzrušením ještě více zkrásněla, často zvedala pohled k obrazu nad dveřmi. Perspektivními barvami vymalované velké panoráma Měsíčních hor Rovníkové Afriky s ohromujícím kontrastem ponurých lesnatých svahů a rozzářeného skalnatého hřebene jako by jejím myšlenkám dodávalo na výrazností.
Afra říkala, že se lidstvo již dávno zřeklo staré rozšířené teorie, že myslící bytosti mohou být nejrůznějšího druhu a nejrůznější stavby. Přežitky náboženských pověr nutily i seriózní vědce k nepromyšlenému tvrzení, že se myslící mozek může rozvíjet v jakémkoli těle, stejně jako se dříve věřilo v bohy vyskytující se v nejrůznějších podobách. Ve skutečnosti podoba člověka, jediné bytosti na Zemi, která byla nadána myslícím mozkem, nevznikla pochopitelně náhodou, nýbrž odpovídala maximální přizpůsobivosti takového tvora a jeho možnostem snášet velké zatížení mozku a neobyčejnou aktivitu nervové soustavy.
Naše pojetí lidské krásy a krásy vůbec se zrodilo z tisícileté zkušenosti - z bezděčného uznávání konstrukční účelnosti a dokonalé přizpůsobenosti k té či oné činnosti. Proto jsou krásné i velké stroje, mořské vlny, stromy i koně, třebaže se to všechno výrazně liší od podoby člověka. A sám člověk ještě ve stavu zvířete se díky rozvoji mozku zbavil nutnosti úzké specializace a přizpůsobení pouze jednomu způsobu života, jak je to typické pro většinu zvířat.
Nohy člověka nejsou vhodné k neustálému běhu po tvrdé, tím méně kluzké půdě, a přesto mu poskytují možnost dlouhého a rychlého pohybu, pomáhají mu lézt na stromy a po skalách. A lidská ruka - to je nejuniverzálnější orgán, může vykonávat milióny prací a vlastně to byla právě ona, kdo z primitivního zvířete učinila člověka.
Člověk se již na raném stupni svého formování vyvinul jako univerzální organismus přizpůsobený nejrůznějším podmínkám. Při přechodu ke společenskému životu se tato mnohostrannost lidského organismu ještě zvětšila a rozrůznila jako celá jeho činnost. A krása člověka ve srovnání se všemi

ostatními nejúčelněji vyvinutými zvířaty - tu způsobuje kromě dokonalosti také ještě univerzálnost poslání, posílená a vybroušená duševní činností, výchovou ducha.
"Myslící bytost z jiného světa, dosáhla-li kosmu, je jistě rovněž vysoce dokonalá, univerzální a tedy krásná. 2ádné myslící zrůdy, nějací houbovití lidé nebo lidé-chobotnice nemohou existovat! Nevím, jak to vypadá ve skutečnosti, setkáme-li se se shodnými nebo s krásou v nějakém jiném smyslu, ale je to nevyhnutelné!" skončila svou řeč Afra Devi.
"Mně se teorie líbí," přidal se k ní Tej Eron, "jenže…"
"Já vím," přerušila ho Afra Devi. "Dokonce nepatrné odchylky od obvyklé podoby vytvářejí zrůdnost, a tady je pravděpodobnost odchylek příliš velká. Vždyť nepatrné odchylky formy, vyvolané úrazem, jako třeba chybějící nos, víčka nebo rty na lidské tváři, považujeme za ošklivé, ovšem jsou pro nás hrozné právě tím, že k nim došlo na obecně lidském základě. Tlama koně nebo psa se velmi výrazně liší od tváře člověka, ale přesto není zrůdná, nýbrž dokonce krásná. Je tomu tak proto, že je v ní krása účelnosti, kdežto ve zraněné lidské tváři je harmonie porušena."
"To znamená, bude-li jejich podoba nám velmi vzdálená, nebudou se nám zdát ošklivi? A co když jsou takoví jako my, ale mají rohy a choboty?" nevzdával se Tej.
"Myslící bytost rohy nepotřebuje a nikdy je mít nebude. Nos může být protažen na způsob chobotu, ačkoli jsou-li ruce, a bez těch člověk nemůže existovat, je i chobot zbytečný. To by byl výjimečný případ, mimořádná podmínka stavby myslící bytosti. Ale všechno, co se vytváří historicky v důsledku přirozeného výběru, stává se zákonitostí, určitým průměrem z mnoha odchylek. A právě zde vystupuje v plném světle všestranná účelnost. Proto neočekávám v cizím hvězdoletu obludy s rohy a ohony - ty tam nebudou! Pouze nižší formy života jsou velmi různorodé; čím vyšší formy, tím více se život podobá našim formám pozemským. Paleontologie nám ukazuje, do jakého pevného rámce vtiskl evoluční vývoj vyšší organismy - vzpomeňte si na stovky případů naprosté shody u vyšších obratlovců z naprosto různých podskupin: vačnatců a placentálních."
"Zvítězila jste," doznal Tej Eron a s hrdostí na svou přítelkyni se rozhlédl po přítomných.
Neočekávaně vystoupil s námitkami Kari Ram, zčervenalý mladickými rozpaky. Říkal, že cizí bytosti, i kdyby měly zcela lidskou a krásnou tělesnou schránku, mohly by nám být nekonečně vzdáleny rozumem, svými představami o světě a o životě. A budou-li tak odlišní, mohou se snadno stát krutými a hroznými nepřáteli.
Tu se na obranu Afry postavil Mut Ang.
"Zrovna nedávno jsem o tom přemýšlel," řekl velitel,
"a pochopil jsem, že na nejvyšším stupni vývoje nemůže existovat nepochopení mezi myslícími bytostmi. Myšlení člověka a jeho úsudek odrážejí zákony logického vývoje okolního světa, všeho kosmu. V tomto smyslu je člověk mikrokosmem. Myšlení se řídí zákony vesmíru, které jsou všude stejné. Myšlenka, ať se objeví kdekoli, bude mít za základ matematickou a dialektickou logiku. Nemůže existovat nějaké jiné, odlišné myšlení, protože nemůže existovat člověk mimo společnost a přírodu."
Ozvaly se souhlasné nadšené výkřiky.
"Není to příliš násilné?" řekl Mut Ang nejistě.
"Ne," ujistila ho směle Afra Devi, "člověka vždycky nadchne shoda myšlení u spousty lidí! V tom je záruka jeho správnosti a pocit soudružské opory… zvláště přistupuje-li se z různých stránek vědy."
"Máte na mysli biologii a sociální obory?" zeptal se ze svého obvyklého pohodlného kouta pohovky Jas Tin, který doposud mlčel.
"Ano! Nejvýraznějším jevem celých sociálních dějin pozemského lidstva bylo neustálé narůstání vzájemného porozumění ruku v ruce s růstem kultury a rozsahu poznání. Čím vyšší byla kultura, tím snáze si různé národy a rasy bez třídní společnosti navzájem rozuměly, tím jasněji před nimi všemi stály všeobecné cíle uspořádání společnosti, nutnost sjednotit nejprve několik zemí a pak celou planetu, veškeré lidstvo. Dnes na té úrovni vývoje, jíž dosáhla Země a bezpochyby i ti, kteří nám letí vstříc…"
Afra umlkla.
"Je to tak," souhlasil Mut Ang. "Snáze se domluví dvě různé planety, které dosáhly kosmu, než dva divoké národy jedné a téže planety."
"Ale jak je to s tou nutností války i v kosmu, o níž byli přece přesvědčeni naši předkové, a ti byli na dost

vysokém stupni kultury?" zeptal se Kari Ram.
"Kde je ta vaše skvělá kniha, kterou jste sliboval?" připomněl Tej Eron. "O těch dvou kosmických lodích, které se hned při prvním setkání chtěly navzájem zničit?"
Velitel znovu zašel do své kabiny. Tentokrát mu do toho nic nepřišlo. Vrátil se s malou osmicípou hvězdičkou mikrofilmu a zasunul ji do předčítacího stroje. Fantazie dávného amerického autora našla ve všech astronautech pozorné posluchače.

Povídka měla název "První kontakt" a dramaticky popisovala setkání pozemského hvězdoletu s cizím v mlhovině Raka ve vzdálenosti přes tisíc parseků od Slunce. Velitel pozemského hvězdoletu vydal rozkaz připravit všechny hvězdné mapy, materiály o pozorování a výpočty směru k okamžitému zničení a zamířit na cizí loď všechna děla sloužící k ničení meteorů. Pak začali pozemšťané řešit velmi odpovědný úkol: mají právo pokusit se vstoupit s cizím hvězdoletem v jednání, nebo na něj musí okamžitě zaútočit a zničit jej? Obávali se, že se cizinci dovědí cestu pozemské lodi a objeví se na Zemi jako dobyvatelé.
Velitelovy výstřední myšlenky přijímala posádka lodi jako nezvratné pravdy. Setkání dvou nezávisle na sobě vzniklých civilizací muselo podle velitelova názoru nevyhnutelně vést k porobení jedné z nich a k vítězství té, která má mohutnější zbraně. Setkání v kosmu znamenalo buď obchod, nebo válku. Autora nic jiného nenapadlo.
Brzy se vysvětlilo, že se cizinci velmi podobají lidem, třebaže vidí jen v infračerveném světle a mluví mezi sebou pomocí rádiových vln; nicméně lidé jejich jazyk brzy rozluštili a pochopili jejich myšlenky. Velitel cizího hvězdoletu měl stejně chabé sociální znalosti jako lidé ze Země. Lámal si hlavu úkolem, jak se dostat z osudového postavení živ, aby přitom nemusel ničit pozemskou loď.
Bylo nebezpečí, že dlouho očekávaná velkolepá událost - první setkání představitelů různých lidstev - skončí strašlivým neštěstím. Lodi visely v prostoru ve vzdálenosti asi sedmi set mil od sebe a již přes čtrnáct dnů vedly vyjednávání prostřednictvím robota - sférického člunu.
Oba velitelé se navzájem ubezpečovali o mírumilovnosti a současně jedním dechem tvrdili, že nemohou ničemu věřit. Situace by byla bezvýchodná, nebýt hlavního hrdiny povídky, mladého astrofyzika. Ten ukryl pod oblek bomby strašné ničivé síly a společně s velitelem šel na návštěvu na cizí hvězdolet. Položili ultimátum - vyměnit si lodě. Posádka černého hvězdoletu měla přejít na pozemskou, pozemšťané na cizí. Předem ovšem zneškodnili všechna děla na ničení meteoritů. Měli se naučit zacházet s různými systémy a přenést všechen majetek. Zatím měli oba hrdinové zůstat na cizím hvězdoletu, aby v případě jakéhokoli podvodu okamžitě loď zničili výbuchem. Velitel cizí lodi ultimátum přijal. Výměna lodí a jejich zneškodnění proběhly úspěšně. Černý hvězdolet s lidmi a pozemská loď s cizinci se rychle vzdálily od místa setkání a zmizely v slabě světélkující plynné mlhovině.
Knihovnu naplnil hluk hlasů. Již během čtení bylo na některých mladých astronautech pozorovat příznaky netrpělivosti, nesouhlasu a nepřemožitelné přání něco namítat. Teď se dali do řeči a jen stěží se vyhýbali takové nesmírné neslušnosti, za jakou byl považován pokus skočit spolubesedníkovi do řeči. Všichni se obraceli na velitele, jako by on byl odpovědný za starou povídku, kterou vytáhl ze zapomnění.
Většinou mluvili o tom, že si doba děje a psychologie hrdinů vyloženě odporují. Dokázal-li se hvězdolet vzdálit od Země na vzdálenost čtyř tisíc světelných roků za pouhé tři měsíce, pak to znamená, že se děj povídky odehrává ještě později, než je dnešní současnost. Dosud ještě nikdo nedosáhl takových hlubin kosmu… Ale myšlenky a jednání pozemšťanů se v povídce ničím neliší od způsobů obvyklých před mnoha staletími, v době kapitalismu. Mnoho tam bylo i vyloženě technických chyb, jako například nemožnost tak rychlého zastavení hvězdoletů nebo vzájemný styk cizích myslících bytostí pomocí rádiových vln. Měla-li jejich planeta, jak se říkalo v povídce, atmosféru přibližně stejně hustou, jako je atmosféra zemská, muselo nevyhnutelně dojít k vyvinutí sluchu podobného sluchu lidskému. K tomu je totiž třeba mnohem menšího vynaložení energie než k výrobě rádiových vln nebo ke styku pomocí bio-toků. Nepravděpodobné je i to, jak rychle došlo k rozšifrování jazyka cizinců, a to tak přesně, že mohl být zakódován do překladatelského stroje.
Tej Eron poznamenal, jak chabé představy o vesmíru jsou v povídce vylíčeny, což je tím překvapivější, že velký vědec dávných dob Ciolkovskij již několik desítek let předtím, než byla tato povídka napsána, upozorňoval lidstvo, že je kosmos uspořádán mnohem složitěji, než předpokládáme. Přes výsledky práce

dialektických 'myslitelů se někteří vědci domnívali, že již stojí takřka u hranic poznání.
Uplynula staletí, množství objevů nekonečně zpestřilo naši představu o vzájemné závislosti jevů, a tím jako by oddálilo a zpomalilo poznávání kosmu. Zároveň našla věda obrovské množství oklikových cest k řešení složitých problémů a technických úkolů. Příkladem, takových oklik bylo vytvoření pulsačních kosmických lodí, které jako by se pohybovaly mimo obvyklé zákony pohybu. Právě v tomto překonávání zdánlivých slepých uliček matematické logiky spočívala síla budoucnosti. Ale autor "Prvního kontaktu" ani nepocítil nekonečnost poznání, ukrytou za prostými poučkami velkých dialektiků jeho doby.
"Nikdo si nevšiml ještě jiné okolnosti," promluvil najednou mlčenlivý Jas Tin. "Povídka je napsána v angličtině. Všechna jména, přezdívky a humorné výrazy jsou ponechány v angličtině. To není jen tak! Já jsem lingvista amatér a studoval jsem proces, jak vznikal první celosvětový jazyk. Angličtina byla v minulosti jedním z nejrozšířenějších jazyků. Spisovatel jako v kapce vody zobrazil hloupou víru v neochvějnost, lépe řečeno, nekonečnou trvalost společenských forem. Vleklý vývoj antického otrokářského světa nebo epochy feudalismu a nucená trpělivost starých národů byly mylně vykládány jako stabilita všech forem společenských vztahů vůbec - jazyků, náboženství a konečně i posledního společenského zřízení založeného na živelnosti - kapitalismu. Nebezpečná společenská nerovnováha konce kapitalismu byla pokládána za nezměnitelnou. Již tehdy byla angličtina archaickým přežitkem, protože v ní prakticky existovaly dva jazyky - psaný a fonetický. Ty se vůbec nehodí pro překladatelské stroje. Je zvláštní, že si autor nevšiml, jak se jazyk mění tím více a tím rychleji, čím rychleji probíhají změny lidských vztahů a představ o světě! Ukázalo se, že polozapomenutý dávný jazyk sanskrt je uspořádán nejlogičtěji, a tak se stal základem zprostředkovatelského jazyka pro překladatelské stroje. Neuplynulo mnoho času a ze zprostředkovatelského jazyka se vyvinul první celosvětový jazyk naší planety. Ovšem od těch dob se ještě hodně měnil. Západní jazyky neměly dlouhého trvání. A ještě kratší dobu žila jména lidí, převzatá z náboženských legend nebo zcela starých a dávno zaniklých jazyků."
"Jas Tin uhodil hřebík na hlavičku," vmísil se do rozhovoru Mut Ang. "Horší než vědecká neznalost nebo nesprávná metodika je zkostnatělost, houževnaté hájení oněch forem společenského pořádku, které zcela zřejmě nenacházely oprávnění ani v očích jejich současníků. Základem této zkostnatělosti, pomineme-li méně časté případy prosté nevědomosti, byl pochopitelně osobní zájem na uchování toho společenského zřízení, při němž se těmto obráncům žilo lépe než většině ostatních lidí. Co bylo pak těmto lidem do lidstva, do osudů celé planety, jejích energetických zásob a zdraví jejích obyvatel? Nerozumné využívání palivových nerostů a dřeva, vy-plundrování řek a půdy, smrtelně nebezpečné pokusy vyrobit vražedné druhy atomových zbraní - to všechno dohromady určovalo činnost a světový názor těch, kdož se snažili za každou cenu udržet to, co dožilo svůj věk a odcházelo do minulosti, a přitom působili útrapy a vzbuzovali strach u většiny lidí. Právě zde se rodilo a klíčilo jedovaté sémě výjimečných privilegií, výmysly o nadřazenosti jedné skupiny, třídy nebo rasy lidí nad ostatními, ospravedlňování násilí a války - všechno to, co v dávných dobách lidé pojmenovali fašismem. Privilegovaná vrstva bude nevyhnutelně brzdit vývoj a snažit se, aby pro ni všechno zůstalo postaru, kdežto ponížená část společnosti povede boj proti tomuto brždění a za vlastní privilegia. Čím silnější byl tlak privilegované skupiny, tím silnější byl odpor, ostřejší formy boje, rozvíjela se oboustranná krutost a upadal tedy morální stav lidí. Přeneste to z boje tříd v jedné zemi na boj privilegovaných a utiskovaných zemí mezi sebou. Vzpomeňte z historie na boj mezi zeměmi nové, socialistické společnosti a pochopíte, proč se zrodila válečná ideologie, propaganda nevyhnutelnosti válek, jejich věčnosti a rozšíření do kosmu. V tom vidím hlavní zárodek všeho zla, toho hada, kterého můžeš jakkoli chovat, stejně tě uštkne, protože neuštknout nemůže. Vzpomeňte si, jak zlým, narudle žlutým světlem zářila hvězda, kolem které jsme letěli k svému cíli."
"Srdce Hada!" vykřikla Tajna.
"Srdce Hada! A srdce literatury všech ochránců staré společnosti, kteří propagovali nevyhnutelnost válek a kapitalismu - to je taky srdce jedovatého plaza."
"Naše obavy jsou tedy dozvuky hadího srdce, které nám zůstaly po předcích," řekl vážně a smutně Kari. "Ale já jsem zřejmě hadí člověk z nás všech nejvíc, protože pořád ještě mám obavy… pochybnosti, jak tamty pojmenovat."

"Kari!" zvolala Tajna vyčítavě.
Ale Kari umíněně pokračoval:
"Velitel nám hezky povídal o smrtelných krizích vyšších civilizací. Všichni známe zničené planety, kde život vymizel proto, že lidé na nich nezvládli válečné atomové nebezpečí, nevytvořili novou společnost podle vědeckých zákonů a ne-skoncovali navždy s onou vyhlazovací manií, nedokázali vytrhnout to hadí srdce. Víme, že se naše planeta jen taktak vyhnula podobnému osudu. Kdyby nebyl v Rusku vznikl první socialistický stát, který byl počátkem velkých změn v životě planety, byl by rozkvetl fašismus a s ním vražedné nukleární války. Ale co když oni tam," mladý astronavigátor ukázal směrem, odkud měl přiletět cizí hvězdolet, "co když oni ještě nepřekonali onen nebezpečný vrchol?"
"Vyloučeno, Kari," odpověděl klidně Mut Ang. "Je možná určitá analogie ve vznikání nejvyšších forem společnosti. Člověk se mohl vyvíjet jen v poměrně stabilních, dlouho existujících příznivých podmínkách okolní přírody. Neznamená to, že nedocházelo k žádným změnám - naopak, změny byly dokonce velmi prudké, ale jen co se týče člověka, nikoli přírody jako celku. Katastrofy, velké otřesy a změny by znemožnily zrod vyšší myslící bytosti. A tak i nejvyšší forma společnosti, která mohla zvítězit nad kosmem, vybudovat hvězdolety, proniknout do bezedných hlubin prostoru, mohla toho všeho dosáhnout jedině po stabilizaci podmínek lidského života na celé planetě a pochopitelně už bez katastrofálních válek kapitalismu. Ba ne, ti, kteří nám, letí vstříc, už také prošli kritickým bodem, také trpěli a hynuli, dokud nevybudovali opravdovou moudrou společnost."
"Zdá se mi, že existuje jistá živelná moudrost v dějinách civilizací různých planet," řekl se zapálenýma očima Tej Eron. "Lidstvo nemůže dobýt kosmu, dokud nedosáhne nejvyšší formy života bez válek, dokud v každém člověku nevypěstuje vysokou odpovědnost za všechny ostatní."
"Když se lidstvo povzneslo na nejvyšší stupeň komunistické společnosti, nabylo kosmické síly. A mohlo ji získat jedině touto cestou, jiná možnost není!" vykřikl Kari. "A není ani pro žádné jiné lidstvo, budeme-li tímto slovem označovat nejvyšší formy organizovaného, myslícího života."
"My a naše lodi - jsme rukama pozemského lidstva, nataženýma po hvězdách," řekl vážně Mut Ang. "A ty ruce jsou čisté! Ale není možné, aby to bylo jen naší vlastností. Brzy se dotkneme ruky stejně čisté a stejně silné!"
Mladí lidé už se nedokázali ovládnout a přijali velitelův závěr s nadšenými výkřiky. Dokonce i ti starší, kteří již dovedli své city držet mužně na uzdě, obklopili Mut Anga s neskrývaným vzrušením.

Kdesi vpředu, stále ještě v nesmírné vzdálenosti, letěla vstříc loď z planety jakési cizí a vzdálené hvězdy. A pozemšťané poprvé za miliardy let vývoje života na své planetě měli přijít do styku s jinými… rovněž lidmi. Není divu, že astronauti, ať se jakkoli snažili ovládat, prožívali horečné vzrušení. Odejít odpočívat nebo zůstat o samotě v dychtivém, netrpělivém očekávání - to se zdálo prostě nemožné. Ale Mut Ang vypočítal, kdy se mají lodi setkat, a nařídil Svet Simovi, aby všem rozdal uklidňující léky.
"Musíme se se svými bratry setkat v nejlepší fyzické i duševní kondici," odpovídal neústupně na všechny protesty. "Ceká nás ještě veliká práce - budeme jim muset porozumět a dokázat jim říci všechno o sobě. Převzít jejich znalosti a dát jim naše!" Mut Ang svraštil obočí. "Ještě nikdy jsem neměl takový strach, že nic neumím, že nejsem kompetentní…"
Nepokoj změnil velitelův obvykle klidný obličej k nepoznání, prsty zaťatých rukou mu zbělely.
Snad teprve nyní astronauti pochopili, jakou odpovědnost kladlo na každého toto nebývalé setkání. Bez odmluv si vzali prášky a rozešli se.
Mut Ang ponechal ve službě jen Kariho, pak trochu zaváhal, přejel pohledem silnou postavu Tej Erona a pohybem ruky ho rovněž zavolal na řídicí stanoviště. S unaveným povzdychnutím se natáhl v křesle, sklonil hlavu a přikryl si tvář rukama.
Tej a Kari mlčeli, nechtěli rušit velitelovy úvahy. Hvězdolet letěl na kosmické poměry velmi pomalu, rychlostí dvě stě tisíc kilometrů za hodinu. Roboty řídící loď ji udržovaly v přesně vypočítaném zpátečním směru. Už bylo na čase, aby se objevil paprsek lokátoru cizí lodi. A že se tak dosud nestalo, vzbuzovalo v Tej Eronovi stále větší znepokojení.
Mut Ang se vzpřímil. Na jeho rtech se objevil veselý, a přece trochu posmutnělý úsměv, který všichni členové posádky tak dobře znali.

Pojď, příteli z dálky,
sem k prahu vytouženému…

Tej se zamračil, dívaje se upřeně do neproniknutelné černě přední obrazovky. Zdálo se mu, že je velitelova písnička v tak vážné chvíli nevhodná. Ale Kari se přidal s refrénem, který měl ještě veselejší melodii, a šibalsky zašilhal po zachmuřeném pomocníkovi.
"Zkuste zamávat naším reflektorem, Kari," přerušil najednou zpěv Mut Ang. "Dva stupně na každou stranu a potom vertikálně."
Tej se začervenal - jeho takové jednoduché opatření nenapadlo a veliteli ještě v duchu vyčítal zpívání!
Uplynuly další dvě hodiny. Kari si představoval, jak paprsek jejich lokátoru tam vpředu, v kolosální dálce, klouzá vlevo, vpravo, nahoru a dolů a při každém vzmachu prolétne statisíce kilometrů černé prázdnoty. Takové mávání signálního "šátku" překonávalo i nejbujnější fantazii starých pozemských pohádek o obrech.
Tej Eron se pohroužil do strnulé meditace. Myšlenky se mu vybavovaly pomalu a nevzbuzovaly žádné pocity. Tej vzpomínal, jak ho po odletu ze Země neopouštěl pocit podivného osamění.
Takové pocity měl jistě člověk v prvobytném životě - pocit naprosté nepřináležitosti, žádné závazky a žádné starosti o budoucnost. Podobné pocity se možná objevovaly u lidí v dobách velkých neštěstí, válek nebo sociálních otřesů. Tej Eronovi všechna minulost, všechno, co na Zemi opustil, uplynulo navždy a nenávratně; neznámá budoucnost je oddělena propastí stovek let a za ní čeká jen něco zcela nového. Proto také žádné plány, programy, pocity a požadavky na to, co přijde… Jen jedno: přinést tam vědomosti získané v kosmu, vyrvané z jeho hlubin. Kupředu, jenom kupředu! A tu se stalo něco, co zastínilo i očekávání nové Země i starosti velitelova pomocníka.
Mut Ang se snažil představit si život lodi, která jim letí vstříc. Představoval si ji a její obyvatele shodné s pozemskou lodí, pozemskými lidmi a pozemskými city. Přesvědčil se, že je snazší představit si cizince s tím, že si bude vymýšlet nejnepravděpodobnější formy života, než podřídit svou fantazii přísným zákonům, o nichž tak přesvědčivě hovořila Afra Devi.
Ani nepozvedl hlavu, ale podle nenadálé napjatosti soudruhů již pocítil, že se na obrazovce lokátoru objevil signál. Nespatřil jej, ten světelný bod, tak rychle zmizel, jen se mihl po černém lesklém kotouči. Signální zvonek jen cvrnkl. Astronauti vyskočili a nahnuli se nad pulty, snažíce se instinktivně být co nejblíž obrazovce. Objevení světelného bodu bylo sice jen kratinké, ale znamenalo mnoho. Cizí hvězdolet skutečně v prostoru otočil a letěl jim vstříc, nezmizel tedy v hlubinách vesmíru. Loď řídí bytosti neméně obeznalé v kosmických letech, protože dokázaly vypočítat zpáteční cestu dost přesně a rychle, a nyní hledají "Tellur" paprskem v nesmírné vzdálenosti. Dva nepředstavitelně malé body, ztracené v nekonečné tmě, se navzájem hledají…
A současně jsou to dva obrovské světy, plné energie a znalostí, které se navzájem dotýkají řízenými svazky světelných vln. Kari posunul paprsek hlavního lokátoru z dílku "1488" na "375". A ještě dál a ještě… Světelný bod se vrátil, zmizel, znovu se mihl v černém zrcadle, doprovázen skomíravými zvukovými signály.
Mut Ang začal opisovat paprskem lokátoru spirálu od okraje ke středu onoho nesmírného kruhu, který v prostoru opisoval paprsek přibližujícího se hvězdoletu.
Cizinci zřejmě opakovali manévr. Po dlouhém úsilí se světelný bod stabilizoval v rámci třetího kruhu černého zrcadla. Jeho pohyb byl způsoben jen vibrací obou lodí. Zvonění se teď ozývalo neustále a muselo být ztlumeno. Nebylo pochyb o tom, že i přístroje cizího hvězdoletu zachytily paprsek "Telluru" a lodi si teď letí vstříc a přibližují se k sobě rychlostí ne menší než čtyři sta tisíc kilometrů za hodinu.
Ten Eron vyzvedl ze stroje výsledky uložených výpočtů a zjistil, že lodi jsou od sebe vzdáleny asi tři milióny kilometrů. Do setkání zbývá sedm hodin. Za hodinu je možno zahájit integrální brždění, které oddálí setkání ještě o několik hodin, učiní-li cizí hvězdolet totéž a brzdí-li podle stejných výpočtů. Možná že cizinci mohou zabrzdit rychleji nebo že bude nutno znovu se minout. To by zase oddálilo setkání, a už teď je očekávání skoro nesnesitelné.
Cizí hvězdolet však nezpůsobil další trápení. Začal brzdit silněji než "Tellur", pak zjistil, jakým tempem

brzdí pozemský hvězdolet, a napodobil jej. Lodi se k sobě přibližovaly stále víc. Posádka "Telluru" se opět shromáždila v ústředním stanovišti. Astronauti sledovali, jak se na černém zrcadle lokátoru proměňuje světelný bod ve skvrnu.
Byl to paprsek "Telluru", který se odrazil od cizího hvězdoletu a vrátil se k lodi. Skvrna se začala podobat malému válci opásanému tlustým prstencem (forma, která se ani trochu nepodobala "Telluru"). Přiblížili se ještě víc - a na koncích válce se objevila kupolovitá zesílení.
Zářící obrysy se zvětšovaly a rozplývaly, dokud nedosáhly okraje černého kruhu.
"Poslouchejte všichni! Na místa! Konečná fáze brždění při osmi g!"
Hydraulická křesla se dlouho bořila do svých podložek, lidem se před očima míhaly červené a černé mžitky, na tvářích vyrážel lepkavý pot… "Tellur" se zastavil a zůstal viset v prázdnu, kde neexistoval pojem nahoře ani dole, strana ani dno, v ledové kosmické tmě, ve vzdálenosti sto dvou parseků od rodné hvězdy - žlutého Slunce.
Jakmile se astronauti po brždění vzpamatovali, zapnuli obrazovky pro přímé pozorování a obrovitý osvětlovač, ale nespatřili nic kromě jasné světelné mlhy vlevo před přídí lodi. Osvětlovač zhasl, a tu všem, kteří se dívali na obrazovku, udeřilo do očí silné modré světlo a definitivně jim znemožnilo cokoli vidět.
"Polarizační síťku, pětatřicet stupňů a filtr na světelné vlny!" zavelel Mut Ang.
"Na vlnovou délku šest set dvacet?" zeptal se Tej Eron.
"To bude asi nejlepší."
Polarizátor ztlumil modrou zář. Pak se mohutný oranžový proud světla z "Telluru" zařízl do černé tmy, pohnul se, zachytil okraj jakéhosi tělesa a konečně ozářil celý cizí hvězdolet.
Loď z cizí hvězdy byla vzdálena všeho všudy několik kilometrů. Takové přiblížení dělalo čest jak pozemským, tak cizím astronavigátorům. Na takovou vzdálenost bylo obtížné stanovit rozměry hvězdoletu. Znenadání z cizí lodi vytryskl do zenitu paprsek oranžového světla, délkou vlny shodný s tím, který vypouštěl "Tellur". Objevil se, pohasl, znovu vytryskl a zůstal stát vertikálně, zařezávaje se do neznámých souhvězdí na okraji Mléčné dráhy.
Mut Ang si přejel dlaní čelo, jak to dělával vždycky ve chvílích usilovného přemítání.
"To bude signál," řekl Tej Eron opatrně.
"Bezpochyby. Vysvětlil bych si ho takto: Nehybný sloup našeho světla znamená - stůjte na místě, přibližovat se budu já! - Zkusíme odpovědět."
Pozemský hvězdolet zhasil svůj reflektor, přepnul filtr na vlnu čtyři sta třicet a zamířil modrý paprsek na svou záď. Sloup oranžového světla na cizí lodi okamžitě zhasl.
Astronauti bez dechu čekali. Cizí loď se nápadně podobala cívce. Dva kužele spojené svými vrcholy. Základna jednoho z kuželů, zřejmě předního, byla krytá kopulí, v zadní byl zřízen široký, do prostoru otevřený trychtýř. Uprostřed lodi se rýsoval tlustý, slabě zářící prstenec neurčitých obrysů. Prosvítaly jím kontury válce spojujícího oba kužele. Najednou prstenec ztmavěl, stal se neprůhledný a roztočil se kolem středu hvězdoletu jako kolo turbíny. Cizí loď začala na výhledových obrazovkách vzrůstat; za tři nebo čtyři vteřiny zaplnila celý obzor viditelnosti. Pozemšťané poznali, že před sebou mají loď větší, než je "Tellur".
"Afra, Jas a Kari do výstupní kabiny, připravit se na odchod z lodi společně se mnou! Tej zůstane na stanovišti. Vypnout planetární osvětlovač! Zapneme přistávací osvětlení na levém boku!" velel stručně Mut Ang.
V horečném spěchu si jmenovaní astronauti oblékli lehké skafandry, používané při zkoumání planet a při vystupování z lodi do kosmického prostoru ve větší vzdálenosti'od smrtonosného záření hvězd.
Mut Ang zkoumavě všechny prohlédl, zkontroloval si, jak funguje jeho skafandr, a zapnul vývěvy. Ty okamžitě vysály vzduch z výstupní kabiny dovnitř lodi. Jakmile indikátor zředění dosáhl zelené čáry, otočil velitel postupně třemi pákami. Bez jediného zvuku, jako konečně všechno, co se odehrávalo v kosmu, se rozestoupily do stran pancéřové desky, izolační vrstva i vzduchová skříň. Odvalil se kulatý poklop výstupního otvoru a v téže chvíli hydraulické tyče vytlačily vzhůru podlahu výstupní kabiny. Čtyři astronauti se ocitli ve výši čtyř metrů nad přídí "Telluru", na okrouhlé ohrazené plošině, které se říkalo plošina pro vrchní pozorování.

V záplavě modrých plamenů vypadal cizí hvězdolet docela bílý. Jeho povrch nebyl zrcadlově kovový a neodrážel všechny druhy kosmického záření jako povrch "Telluru", ale byl matový a vydával jasnou zář horského sněhu. Jen střední prstenec nadále vyzařoval slabé modré světlo.
Obrovitý kolos lodi se k "Telluru" viditelně přibližoval. V kosmickém prostoru, daleko od jakýchkoli polí přitažlivosti, se oba hvězdolety zjevně přitahovaly, a to bylo zárukou, že loď z cizího světa není z antihmoty. "Tellur" vysunul z levého boku obrovské přistávací nárazníky ve formě teleskopických pérujících trubic.
Konce nárazníků byly opatřeny polštáři z pružné umělé hmoty s ochrannou vrstvou pro případ, že by předmět, jehož se nárazník má dotknout, byl z antihmoty. Kopulovitá příď cizího hvězdoletu byla nahoře rozdělena černou puklinou, která vypadala jako ústa pootevřená v drzém úšklebku. Z ní se vynořil balkón lemovaný hustými tenkými sloupky. V černé tlamě se zamíhalo cosi bílého. Tři Afřini přátelé zaslechli ve svých telefonech povzdech, který se jí vydral z úst. Na výstupní plošince bílého hvězdoletu se objevilo pět mrtvolně bílých, neúměrně širokých postav. Velikostí přibližně odpovídaly postavám pozemšťanů, ale byli mnohem tlustší a na zádech jim vyčnívaly jakési hřebenovité hrby. Místo kulatých průhledných přilb lidí ze Země měly tyto bytosti na ramenou, pozvednutých příčnými válečky, cosi na způsob zvápenatělého nádoru, vypouklého směrem dozadu. Vpředu trčely vějířovitě do všech stran velké trny a tvořily, stříšku, pod níž v nepropustné tmě pobleskovalo černé sklo.
První bílá postava, která se objevila, učinila prudký pohyb, z něhož bylo patrno, že cizinci mají dvě ruce a dvě nohy. Bílá loď se otočila přídí k boku "Telluru" a vysunula na více než dvacet metrů před sebe harmoniku z červených kovových desek.
Měkký, pružný náraz - a obě lodi se navzájem dotkly. Na koncích nárazníkových tyčí však nezaplanul oslepivý blesk naprostého atomového štěpení, rozníceného mohutným magnetickým polem; hmota lodí, které se setkaly, byla tatáž.
Astronauti stojící na výhledové plošině "Telluru" zaslechli ve svých telefonech tiché, spokojené pochichtávání velitele a nechápavě se po sobě podívali.
"Chtěl bych vás uklidnit a především Afru," řekl Mut Ang. "Představte si, jak my vypadáme v jejich očích. Bublinatí panáci s Houbovitými okončetinami a obrovskými kulatými hlavami… ze tří čtvrtin prázdnými!"
Afra se zvučně rozesmála.
"Nejdůležitější je náplň skafandru, to, co je uvnitř - to vnější je lhostejné!"
"Nohou a rukou mají stejně jako my," začal Kari.
Ale tu se okolo kovové kostry, kterou bílá loď vysunula, začalo objevovat bílé vlnité pouzdro, pohybující se jako prázdný rukáv k "Telluru". Nejpřednější postava na plošince, v níž Mut Ang intuicí poznal sobě rovného velitele, začala dělat jednoznačné pohyby: napřahovala ruce směrem k "Telluru" a tiskla si je opět na prsa. Lidé na sebe nenechali čekat a vysunuli ze spodní části trupu spojovací chodbu, určenou ke vzájemnému styku lodí ve vesmíru. Chodba "Telluru" měla průřez kulatý, kdežto chodba bílého hvězdoletu byla vertikálně eliptická. Pozemští technici rychle vyrobili z měkkého dřeva přechodný spojovací článek. V kosmickém mraze změnilo dřevo okamžitě svou molekulární soustavu a stalo se pevnější než ocel. Zatím se na vysunuté části cizí lodi objevila krychle z červeného kovu s černou přední stěnou - obrazovkou. Sklonily se nad ní dvě bílé postavy, pak se vzpřímily a odstoupily zpět. Před očima pozemšťanů zazářil na obrazovce obraz lidské postavy, jejíž horní část se rytmicky nadouvala a zase zužovala. Malé bílé šipky mířily hned dovnitř postavy, hned zase ven.
"Geniálně prosté - dýchání!" vykřikla Afra. "Oni nám ukážou, čím dýchají, složení své atmosféry. Ale jak?"
Jako v odpověď na její otázku zmizel dýchající model z obrazovky a nahradil jej nový obrazec. Černý bod v našedlé prstencovité skvrně- bezpochyby jádro atomu obklopené slabými oběžnými drahami světelných bodů - elektronů. Mut Ang pocítil, jak se mu sevřelo hrdlo, nemohl ze sebe dostat ani slovo.
Na obrazovce byly již čtyři obrazce: dva uprostřed pod sebou, spojené tlustou bílou čárou, a dva po stranách, spojené černými šipkami.
Všichni pozemšťané s rozbušeným srdcem počítali elektrony. To dole je zřejmě základní prvek oceánu:

jeden elektron kolem jádra - vodík. Horní - hlavní prvekatmosféry a dýchání: devět elektronů kolem jádra - fluór!
"O-oeh!" vykřikla Afra Devi žalostně. "Fluór… !"
"Počítejte," přerušil ji velitel. "Vlevo nahoře šest elektronů - uhlík. Vpravo sedm - dusík. Tak je všechno jasné. Vyřiďte našim, aby vyrobili taky takovou tabulku naší atmosféry a výměny látek - všechno bude stejné, jen místo prostředního nahoře, fluóru, budeme mít kyslík s jeho osmi elektrony. Jaká škoda, nesmírná škoda…!"
Když pozemšťané ukázali svou tabulku, zpozorovali, jak přední bílá postava na můstku své lodi prudce ucouvla a vztáhla ruce k výčnělku svého skafandru pohybem, který byl i člověku ze Země srozumitelný. .. Velitel cizího hvězdoletu měl zřejmě stejné pocity, snad ještě silnější.
Tatáž bílá postava se přehnula přes zábradlí můstku a udělala prudký pohyb rukou, jako by v prostoru něco rozsekávala. Šípovité výrůstky na povrchu přilbice se hrozivě sklonily k "Telluru", který byl o několik metrů níže než bílá loď. Pak velitel cizinců zvedl obě ruce a v určité vzdálenosti od sebe je spustil dolů, jako by ukazoval dvě rovnoběžné roviny.
Mut Ang opakoval jeho gesto. Tu velitel cizího hvězdoletu zvedl jednu ruku vysoko nad hlavu gestem němého přivítání, obrátil se a zmizel v černé puklině. Ostatní ho následovali.
"Půjdeme taky," řekl Mut Ang a stiskl spouštěcí páku.
Afra neměla ani čas podívat se na velkolepé jiskření hvězd v černé prázdnotě kosmu, které ji vždycky uvádělo v obzvláštní meditativní nadšení.
Příklop zapadl, zaplálo osvětlení výstupní kabiny, ozvalo se slabé syčení vývěv - první příznak toho, že vzduch dosáhl hustoty pozemské atmosféry.
"Vyrobíme přehrady a pak spojíme chodby?" ptal se Jas Tin velitele, jakmile sňal přilbu.
"Ano. Právě to chtěl říci velitel jejich hvězdoletu. To je neštěstí: u nich na planetě je životodárným plynem fluór, který je pro nás smrtelně jedovatý. A pro ně je stejně nebezpečný náš kyslík. Mnoho našich materiálů, barev a kovů, které jsou v kyslíkové atmosféře pevné, se může rozpadnout při dotyku s jejich dechem. Místo vody mají tekutý fluorovodík - tutéž fluorovodíkovou kyselinu, která u nás leptá sklo a rozpouští téměř všechny minerály včetně křemíku. Proto budeme muset postavit průhlednou přepážku, pevnou vůči kyslíku, a oni postaví svoji, která nepodléhá působení fluóru. Ale pojďte, musíme si pospíšit. Promyslíme všechno, než udělají příčku."
Matově modrá podlaha kabiny oddělující obytné místnosti "Telluru" od strojovny se změnila v chemickou laboratoř. Silná deska křišťálově průzračné umělé hmoty byla sestavena z dílů vyrobených již předem na Zemi a nyní byla zpevňována a prohřívána výhřevnými koberci. Nečekaná překážka znemožnila přímý styk pozemšťanů s cizinci.
Bílá loď neprojevovala nejmenší známky života, třebaže u výhledových obrazovek jej neustále sledovali pozorovatelé.
V knihovně "Telluru" běžela práce na plné obrátky. Všichni členové posádky vybírali stereofilmy, magnetické fotozáznamy o Zemi a reprodukce nejlepších uměleckých děl. Chvatně se připravovaly diagramy a nákresy matematických funkcí, schémata krystalických mřížek hmot, nejrozšířenějších v zemské kůře, na ostatních planetách a na Slunci. Byla upravována velká stereoskopická obrazovka, do pouzdra odolného proti fluóru byl vmontován megafon na svrchní tóny, který přesně reprodukoval lidský hlas.
V krátkých přestávkách na jídlo a na odpočinek diskutovali astronauti o neobyčejné atmosféře planety - vlasti kosmických cestovatelů, s nimiž se setkali.
Koloběh látek, využívající luminiscenční energie světelného zdroje a umožňující životu existovat a shromažďovat energii v boji s rozptylováním energie - entropií, musil se i u cizinců bezpodmínečně řídit všeobecným schématem pozemských změn. Volný aktivní plyn, ať už kyslík, fluór nebo kterýkoli jiný, se mohl v atmosféře nashromáždit jedině v důsledku činnosti rostlin. Živočichové včetně člověka využívali kyslíku nebo fluóru ve spojení s uhlíkem - základním prvkem, z něhož se skládala těla jak rostlin, tak živočichů.
Na cizí planetě musí být fluorovodíkový oceán. Rostliny oné planety štěpily s pomocí luminiscenční energie svého světelného zdroje fluorovodík (stejně jako u nás na Zemi se to děje s vodou),

nahromaďovaly uhlovodíky a vylučovaly volný fluór, který smíšený s dusíkem dýchali lidé a ostatní živočichové, získávajíce energii spalováním uhlovodíků ve fluóru. Živočichové a lidé musí vydechovat fluorid uhličitý a fluorovodík.
Taková výměna látek poskytuje jedenapůlkrát více energie než výměna pozemská, jejímž základem je kyslík. Není divu, že umožnila vyvinutí vyššího myslícího života. V dialektické jednotě s tím však velká aktivita fluóru vyžaduje i silnější radiaci světelného zdroje. Aby byla luminiscenční energie schopna rozštěpit molekuly fluorovodíku v rostlinné fotosyntéze, nestačí paprsky žlutozelené jako v případě vody, nýbrž paprsky silnějších kvant, modré a fialové. Světelným zdrojem cizinců je zřejmě modrá hvězda o vysoké teplotě.
"Je v tom rozpor," vmísil se do rozhovoru Tej Eron, který se vrátil z dílny. "Fluorovodík se snadno mění v plyn."
"Ano, při plus dvaceti stupních," odpověděl Kari, nahlížeje do příručky.
"A mrzne?"
"Při minus osmdesáti."
"Jejich planeta tedy musí být studená! To nejde dohromady s tou modrou žhavou hvězdou."
"Proč by ne," namítl Jas Tin. "Může být od světelného zdroje hodně daleko. Oceány mohou být v mírných nebo polárních pásmech planety. Nebo…"
"Takových ‚nebo může asi být ještě hodně," řekl Mut Ang. "Ať je tomu jakkoli, hvězdolet z cizí fluórové planety máme před sebou a brzy se dozvíme všechny podrobností jejich života. Důležité je teď něco jiného: fluór je ve vesmíru velmi vzácný. I když poslední výzkumy posunuly fluór co do rozšířenosti ze čtyřicátého místa na osmnácté, přece jen náš kyslík zaujímá celkovým počtem svých atomů ve vesmíru třetí místo, za vodíkem a héliem, a teprve po něm následují dusík a uhlík. Podle jiného systému počítání je kyslíku dvěstětisíckrát víc než fluóru. To může znamenat jen jedno: planet, které jsou bohaté na fluór, je velmi málo a planet s fluórovou atmosférou, to znamená takových, na nichž dlouho existoval rostlinný život obohativší atmosféru volným fluórem, je už zcela nepatrný počet. To je výjimka z pravidla."
"Teď chápu ten zoufalý posunek kapitána jejich hvězdo-letu," pronesla zamyšleně Afra Devi. "Hledají sobě podobné a jejich rozčarování bylo velmi silné."
"A jelikož bylo velmi silné, znamená to, že hledají už dávno a kromě toho se již setkali s myslícím životem."
"A byl obyčejný, našeho typu, kyslíkový!" přidala se Afra.
"Mohou být přece i jiné typy atmosféry," namítl Tej Eron, "například chlórová nebo sírová, a taky sirovodíková."
"Ty nejsou vhodné pro vyšší život!" vykřikla Afra triumfálně. "Ty všechny uvolňují při výměně látek třikrát až desetkrát méně energie než kyslík, náš silný pozemský živitel kyslík!"
"S výjimkou sírové," zabručel Jas Tin, "ta má stejnou energii jako kyslíková."
"Máte na mysli atmosféru z kysličníku siřičitého a oceán z kapalné síry?" zeptal se Mut Ang a inženýr přikývl na souhlas.
"Ale v tom případě přece síra nenahrazuje kyslík, ale vodík naší Země," zamračila se Afra, "čili nejobvyklejší prvek v kosmu! Asi sotva bude síra, která je ve vesmíru poměrně vzácná, častou náhražkou vodíku. Taková atmosféra by zřejmě byla ještě vzácnějším zjevem než atmosféra fluórová."
"A jen ve velmi teplých planetách," odpověděl Tej, listuje v příručce, "oceán ze síry by byl tekutý jen při teplotě mezi jedním až čtyřmi sty."
"Mně se zdá, že má Afra pravdu," připojil se velitel. "Všechny tyto předpokládané atmosféry jsou příliš velkou vzácností ve srovnání s naší standardní atmosférou z prvků ve vesmíru nejrozšířenějších. To není náhodné."
"Není," souhlasil Jas Tin. "Ale jinak je náhod v nekonečném kosmu mnoho. Vezměte naši ‚standardní' Zemi. Na ní a na jejích sousedech - Měsíci, Marsu a Venuši - se vyskytuje hodně hliníku, který je jinak v celém vesmíru poměrně dost vzácný."
"Ovšem najít opakování takových náhod v tom nekonečnu by trvalo desítky, ne-li stovky tisíciletí," řekl Mut Ang zachmuřeně. "Dokonce i s pulsačními hvězdolety. Hledají-li už dávno, naprosto je chápu!"
"Jak je dobře, že se naše atmosféra skládá z nejobvyklejších prvků vesmíru, a čeká nás tedy setkání s

velkým množstvím podobných planet," řekla Afra.
"Jenže hned napoprvé jsme se setkali s docela jinou," ozval se Tej.
Afra se zapálila a už chtěla něco namítnout, když se objevila Tajna, lodní chemička, s hlášením, že průhledný štít je hotov.
"Ale my přece můžeme vstoupit do jejich hvězdoletu prostě v kosmických oblecích, ne?" otázal se Jas Tin.
"Stejně jako oni do našeho. Pravděpodobně dojde k ne-jedné vzájemné návštěvě, ale při prvními seznamování budeme jenom ukazovat," odpověděl velitel.
Astronauti upevnili průhlednou stěnu na konci styčné chodby a bílé postavy cizinců zahájily stejnou práci na své straně. Pak se pozemšťané setkali s cizinci v prázdnu, pomáhajíce si navzájem upevňovat příčky a spojovací článek. Pohlazení po rukávu skafandru nebo po rameni - gesto něžnosti a přátelství - bylo stejně srozumitelné jedněm i druhým.
Cizincům se na hlavách hrozivě pohupovaly rohovíte výčnělky, když se snažili prohlédnout si tváře pozemšťanů skrz své kouřové přilby. Hlavy lidí ze Země bylo vidět poměrně zřetelně, zato slabě vypouklé přední štíty na přilbách cizinců, skryté pod šípovitými převisy nádorů, zůstávaly pro pozemské oči neproniknutelné. Jen neomylné lidské tušení říkalo, že z této tmy hledí pozorné oči, dychtivé a přívětivé.
Na pozvání zajít do "Telluru" odpověděly bílé postavy odmítavými pohyby. Jedna z nich se dotkla svého skafandru a pak rychle rozhodila rukama, jako by něco rozkazovala.
"Bojí se o skafandr v kyslíkové atmosféře," dovtípil se Tej.
"Chtějí stejně jako my začít setkáním v chodbě," řekl velitel.

Oba hvězdolety, sněhobílý i kovově zrcadlový, tvořily nyní jeden celek visící bez hnutí v nekonečném kosmu. "Tellur" zapjal silné ohřívače a jeho posádka mohla vstoupit do spojovací chodby ve svém obvyklém pracovním oděvu - těsně přiléhavých kombinézách z umělé kožešiny.
Na cizí straně chodby zaplálo modravé osvětlení, podobající se záři nejvyšších horských vrcholků na Zemi. Na rozhraní dvou různě osvětlených kabin vypadaly průhledné příčky akvamarínové, jako by byly vyrobeny ze ztuhlé čisté mořské vody.
Nastalé ticho porušovalo jen zrychlené dýchání vzrušených pozemšťanů. Tej Eron se dotkl loktem ramene Afry a pocítil, že se celá chvěje. Velitelův pomocník ji k sobě pevně přitiskl a ona mu odpověděla letmým vděčným pohledem.
V hloubi spojovací chodby se objevila skupina osmi cizinců… Opravdu cizinců? Lidé ani nevěřili vlastním očím. V nitru každý čekal něco neobyčejného, nikdy nevídaného. Naprostá shoda cizinců s pozemšťany připadala jako zázrak. Ale to bylo jen na první pohled. Čím déle se na ně pozemšťané dívali, tím více odlišností nacházeli na tom, co nebylo skryto pod tmavým oblekem - krátkými volnými kabátky spojenými s dlouhými šarovary, připomínajícími oděv, jaký se v dávných dobách nosíval na Zemi.
Pohaslo modré světla - cizinci zapnuli zemské osvětlení. Průzračné příčky pozbyly své nazelenalé barvy a zbělely, že byly téměř neviditelné. Za touto sotva postřehnutelnou stěnou stojí lidé. Je k nevíře, že tito lidé dýchají plyn, pro pozemský život jeden z nejjedovatějších, a koupají se v mořích žíravé kyseliny fluorovodíkové! Souměrné obrysy těl, výška shodná s průměrnou výškou pozemšťana. Podivné kovově šedé zabarvení kůže se stříbřitým odstínem a skrytým krvavě rudým odleskem, jaký mívá leštěný červený krevel. Našedlý tón tohoto minerálu byl shodný s kůží obyvatel fluórové planety, Kulaté hlavy měli porostlé modročernými hustými vlasy. Nejpozoruhodnější zvláštností jejich obličejů však byly oči. Byly neuvěřitelně velké a protáhlé, s šikmou štěrbinou a zabíraly celou šíři tváře, jejich vnější koutky se šikmo zvedaly ke spánkům nad úroveň očí pozemšťanů. Bělma tmavé tyrkysově zelené barvy vypadala ve srovnání s černou duhovkou a zřítelnicí příliš protáhlá.
Analogicky k rozměrům a umístění očí se vysoko na spáncích přimykalo k vlasům rovné a výrazné, velmi černé obočí a téměř se spojovalo u úzkého kořene nosu, vytvářejíc tak široký tupý úhel. Vlasy klesaly nad čelem ze středu ke spánkům ve stejně přesných liniích souměrných k obočí. Tím nabylo čelo obrysů horizontálně protáhlého kosočtverce. Nos, krátký a mírně vypouklý, měl stejně jako u pozemšťanů dolů otevřené nozdry. V malých ústech s fialovými rty probleskovala pravidelná řada zubů stejně čisté

nebeské barvy jako bělma očí. Horní polovina tváře vypadala značně rozšířená. Pod očima se obličej ostře zužoval k trochu hranaté bradě. Jaký tvar uší mají cizinci, zůstalo nezjištěno - všichni měli spánky přikryty zlatavými náušníky, táhnoucími se přes temeno hlavy.
Byli mezi nimi muži i ženy. Zeny bylo poznat podle délky ladných šíjí, kulatějších rysů tváře a podle množství bohatých, krátce ostříhaných vlasů. Muži měli vyšší postavy, mohutnější těla a širší brady - v podstatě tytéž rysy, které odlišují obě pohlaví u pozemšťanů.
Afře se zdálo, že ruce cizinců mají jen po čtyřech prstech. Na rozdíl od lidí ze Země neměly prsty lidí z fluórové planety klouby - ohýbaly se hladce, bez hranatých lomů.
Nohy nebylo vidět. Chodidla se ztrácela v měkké pokrývce podlahy. Ve světle pro pozemské oči přirozeném vypadaly obleky temně rudé, skoro cihlové.
Čím déle astronauti hleděli, tím méně podivným se jim zdál vzhled cestovatelů z fluórové planety. A nejen to, pozemšťané začali čím dál víc chápat jejich svéráznou exotickou krásu. Největší půvab tkvěl v jejich obrovských očích, které hleděly soustředěně a vlídně na lidi a vyzařovaly teplo moudrosti a přátelství.
"To jsou oči!" neudržela se Afra. "S takovýma očima je lehčí stát se člověkem než s našima, ačkoli i ty jsou nádherné."
"Proč?" zašeptal Tej.
"Čím větší oči, tím větší množství buněk sítnice a tím větší počet detailů z okolního světa může takové oko zachytit."
Tej kývl na znamení, že chápe.
Jeden z cizinců předstoupil a gestem vyzval některého z pozemšťanů. V té chvíli pozemské osvětlení na druhé straně chodby pohaslo.
"Oj!" vykřikl lítostivě Mut Ang. "S tím jsem nepočítal."
"Zařídil jsem," ozval se klidně Kari, vypnul obyčejné světlo a rozsvítil dvě silné lampy s filtry čtyři sta třicet.
"Vypadáme jako mrtvoly," řekla Tajna mrzutě. "V takovémhle světle lidstvo' zrovna moc nádherně nevypadá."
"Zbytečně se bojíte," řekl Mut Ang. "Jejich spektrum nejlepší viditelnosti se hodně uchyluje směrem k fialové, možná ultrafialové. To předpokládá mnohem víc teploty a odstínů, než vidíme my, ale jak, to nevím."
"My se jim asi budeme zdát mnohem žlutší, než jsme ve skutečnosti," řekl po chvilce uvažování Tej.
"To je pořád lepší než modré mrtvolné světlo. Jen se podívejte kolem sebe," nedala pokoj Tajna.
Pozemšťané udělali několik snímků a vstrčili do malého spojovacího otvoru megafon na horní tóny, napájený krystaly osmia. Cizinci jej vzali a umístili na podstavec. Kari vpustil do mističkové antény úzký svazek rádiových vln. Ve fluórové atmosféře hvězdoletu zazněla řeč a hudba Země. Stejnou cestou byl předán přístroj na rozbor vzduchu, který umožnil určit teplotu, tlak a složení atmosféry neznámé planety.
Jak se dalo čekat, vnitřní teplota byla nižší než teplota pozemská a nepřekročila sedm stupňů. Tlak atmosféry byl vyšší než na Zemi a téměř stejná byla přitažlivost.
"Teplota jejich těl bude zřejmě vyšší," řekla Afra, "stejně jako jsme my teplejší než našich obvyklých dvacet stupňů atmosféry. Myslím, že jejich tělesná teplota bude takových čtrnáct našich stupňů."
Cizinci odevzdali své přístroje zabalené do dvou mřížkovaných krabiček, takže nebylo možno zjistit jejich poslání.
Z jedné krabičky zazněly vysoké, přerývané čisté zvuky, které jako by se v dáli ztrácely. Pozemšťané pochopili, že cizinci slyší vyšší tóny než oni. I když rejstřík jejich sluchu byl přibližně stejně rozsáhlý jako sluch pozemský, část nízkých tónů lidské řeči a hudby obyvatelům fluórové planety unikala.
Cizinci znovu zapnuli pozemské osvětlení a pozemšťané zhasili modré světlo. K průhledné příčce přistoupila dvojice - muž a žena. Klidně shodili své tmavě rudé obleky a strnuli, držíce se za ruce. Pak se začali pomalu otáčet, aby si pozemšťané mohli prohlédnout jejich těla. Ta se mnohem víc podobala tělům pozemšťanů než jejich tváře. Harmonické proporce postav lidí z fluórové planety plně odpovídaly pojetí krásy na Zemi. Poněkud prudší přechody obrysů, jistá ostrost všech linií, prohlubenin a zaoblenin vzbuzovala dojem určité hranatosti - lépe řečeno - výraznější reliéfnosti jejich těl. Tento dojem posilovala pravděpodobně i barva kůže, která v záhybech a prohlubeninách byla ještě tmavší.

Jejich hlavy spočívaly vznešeně a hrdě na vysokých šíjích; muž měl široká ramena jako bytost, která pracuje a bojuje, a na druhé straně široké boky ženy, matky myslícího tvora, ani trochu neodporovaly dojmu intelektuální síly, který vzbuzovali vyslanci z neznámé planety.
Když cizinci odstoupili se známým vybízivým pohybem a zhasili žluté pozemské osvětlení, pozemšťané již neváhali.
Na žádost velitele předstoupili před průhlednou stěnu Tej Eron a Afra Devi, držíce se za ruce. Přes nezvyklé osvětlení, které lidskými tělům dodávalo chladného odstínu modrého mramoru, všichni astronauti uznale vydechli - tak zřejmá byla nahá krása jejich soudruhů. Stejně to zapůsobilo i na cizince. Třebaže je bylo v neosvětlené chodbě špatně vidět, neušlo pozemšťanům, jak si mezi sebou vyměňují pohledy a dělají nesrozumitelné krátké pohyby.
Afra a Tej stáli hrdě a směle, plni onoho nervového vzrušení, které se objevuje ve chvílích plnění obtížných a nebezpečných úkolů. Konečně cizinci dokončili filmováni a zapnuli své světlo.
"Teď nepochybuji, že znají lásku," řekla Tajna, "opravdovou, krásnou a velkou lidskou lásku…, když jejich mužové a ženy jsou tak krásní a chytří!"
"Máte naprosto pravdu, Tajno, a nám to způsobuje ještě větší radost, protože v tom případě nám mohou ve všem porozumět," pravil Mut Ang.
"Jen se podívejte na Kariho! Kari, nezamilujte se do dívky z fluórové planety, to by pro vás byla katastrofa!"
Astronavigátor se vzpamatoval ze zasnění a stočil pohled upřený na cestující z bílého hvězdoletu.
"Nebylo by to nemožné!" usmál se smutně. "Nebylo, přes všechnu rozdílnost našich těl, přes obludnou vzdálenost našich planet. Teď jsem pochopil veškerou sílu a mohutnost lidské lásky!"
A mladý muž začal znovu pozorovat vlídně se usmívající cizí ženu.
V té chvíli vysunuli cizinci zelenou obrazovku. Začaly se po ní pohybovat malé postavičky. Šly v řadě za sebou, škrábaly se do strmého kopce a nesly na zádech nějaké veliké předměty. Když došly na náhorní plošinu, shodily svá břemena a padaly tváří k zemi. Obrázky, podobné pozemské multiplikaci, vyjadřovaly únavu a přání oddychnout si. Rovněž pozemšťané pocítili, jak je vyčerpalo mnohahodinové napjaté očekávání a první dojmy ze setkání. Obyvatelé fluórové planety zřejmě doufali v setkání s jinými lidmi a připravili se na ně, když vytvořili například takové "rozmlouvací" filmy.
Posádka "Telluru", nepřipravená na setkání, se tím dostala ze svízelné situace. K přepážce byla přistavena obrazovka pro rychlé náčrty a malíř "Telluru" Jas Tin začal postupně skicovat sérii obrázků. Nejdříve zobrazil právě tak unavené postavičky, pak nakreslil velkou tvář s tak zjevně tázavým výrazem, že mezi cizinci proběhlo oživení jako při objevení Tej Erona a Afry Devi. Pak malíř zobrazil
Zemi obíhající po své oběžné dráze kolem Slunce, rozdělil denní dráhu na čtyřiadvacet dílků a polovinu začernil. Cizinci brzy odpověděli podobným schématem. Na obou stranách byly spuštěny metronomy, které pomohly stanovit dobu trvání malých časových úseků a pak vyčíslit i úseky větší. Astronauti se dověděli, že se fluórová planeta otočí kolem své osy přibližně za čtrnáct pozemských hodin a své modré slunce oběhne za devět set dní. Přestávka k odpočinku, kterou cizinci navrhli, měla trvat pět pozemských hodin.
Ohromeni rozcházeli se lidé ze spojovací chodby. Pohasla světla v chodbě, zhaslo i vnější osvětlení lodí. Oba ztemnělé hvězdolety strnuly bez hnutí vedle sebe, jako by v nich všechno živé zaniklo a zmrzlo v nepředstavitelném chladu a hluboké tmě vesmíru.
Ale uvnitř lodi pokračoval kypící, hloubavý a činorodý život. Nekonečně vynalézavý lidský mozek hledal nové způsoby, jak sdělit duševně spřízněným bratřím, zrozeným na planetách vzdálených hvězd, znalosti a naděje, vypěstované tisíciletími bezměrné práce, nebezpečí a útrap. Znalosti, které člověka osvobodily nejdříve od nadvlády divoké přírody, později od zvůle divokého společenského zřízení, nemocí a předčasného stáří, a které lidstvo pozvedly do bezedných výšin kosmu.
Druhé setkání ve spojovací chodbě začalo ukazováním hvězdných map. Jak pozemšťané, tak obyvatelé fluórové planety vůbec neznali náčrty souhvězdí, kolem nichž vedly cesty lodí. (Teprve na Zemi se astronautům podařilo určit přesnou polohu modrého světelného zdroje: v nevelké mlhovině Mléčné dráhy poblíž Tau Hadonoše.) Cesta cizího hvězdoletu vedla k hvězdokupě na severním okraji Hadonoše a proťala cestu "Telluru", když pozemský hvězdolet dosáhl jižních hranic souhvězdí Herkula.

Ve spojovací chodbě cizinců se objevila jakási mříž složená z plátů červeného kovu, vysoká asi jako člověk. Za ní se cosi zamíhalo v průlinách mezi jednotlivými deskami. Najednou se všechny pláty sesunuly, obrátily se napříč a zmizely. Na místě mříže se objevil velký prázdný prostor. V dáli se pohybovaly oslepivě modré koule-družice fluórové
planety. Pomalu se přibližovala i sama planeta. Její rovník byl zahalen širokým modrým pásem neproniknutelných oblaků. Na pólech a v polárních pásmech svítila planeta našedle rudými záblesky a uprostřed se táhly pásy podobající se svou čistou bělostí vnějšímu obalu cizího hvězdo-letu. Pod atmosférou slabě nasycenou parami se mlhavě rýsovaly obrysy moří, pevnin a hor, střídajících se v nepravidelných vertikálních pásmech. Planeta byla větší než Země. Její prudká rotace vytvářela kolem ní silné elektrické pole. Nafialovělá zář tryskala při rovníku dlouhými jazyky do černě okolního prostoru.
Bez dechu seděli lidé celé hodiny před průhlednou stěnou, za níž neznámý přístroj předváděl s otřesnou realističností obrazy ze života fluórové planety. Pozemšťané spatřili šeříkové vlny oceánu z fluorovodíku, omývající pobřeží černých písčin, rudých útesů a svahy zubatých hor, svítících modravým měsíčním světlem. Blíž k pólům planety modral vzdušný obal stále víc, fialová hvězda ještě hlouběji a čistěji vyzařovala své temně modré světlo a kolem ní se prudce nesla fluórová planeta.
Hory tu měly tvar okrouhlých kopulí, valů a plochých vydutin s jasným opálovým leskem. Modravý soumrak ležel v hlubokých údolích, táhnoucích se od polárních hor ke girlandovitému pásmu moří na jihu. Velké zálivy kouřily opalizujícím příkrovem modrých oblaků. Gigantické stavby z červeného kovu a jakýchsi trávově, zelených kamenů lemovaly okraje moří a plazily se v nekonečně dlouhých řetězcích údolími k pólům. Tyto obrovité shluky staveb, pozorovatelné z velké výšky, byly děleny širokými pruhy hustého rostlinstva s nazelenale modrým listím nebo plochými kopulemi hor, vydávajících zevnitř záři jako pozemské opály nebo měsíční kameny. Kulaté čepice ledovců ze ztuhlého fluorovodíku na pólech vypadaly jako drahocenné safíry.
Modré, blankytné, azurové a šeříkové barvy převládaly všude. Sám vzduch jako by byl nasycen namodralým světélkováním a vypadal jako slabý výboj v zářivce. Svět cizí planety se zdál studený a lhostejný jako obraz v krystalu - čistý, vzdálený a šalebný. Svět, v němž nebylo cítit teplo ani konejšivá rozmanitost červených, oranžových a žlutých květů Země.
Řetězce měst se rýsovaly na obou polokoulích planety, v pásmech, která odpovídala polárnímu a mírnému pásmu na Zemi. Směrem k rovníku nabývaly hory na ostrosti a temnosti. Ostré vrcholky trčely z kalné, parami zahalené hladiny moře, horské hřebeny se rozběhly rovnoběžkovým směrem a olemovaly tropické oblasti fluórové planety.
Tam se v hustých kotoučích převalovaly modré páry. Fluorovodík, který se snadno vypařuje, nasycoval vlivem tepla z modré hvězdy atmosféru, postupoval v kolosálních oblačných stěnách k mírným pásmům, zhušťoval se a v kaskádách tekl zpátky do teplého rovníkového pásma. Přehrady, hodné obrů, krotily prudkost těchto proudů, uzavřených do kanálů a rour a sloužících jako pramen energie pro energetické stanice planety.
Nesnesitelným leskem svítila pole obrovských krystalů křemene - ve vodách fluorovodíkového moře měl křemík zřejmě tutéž úlohu jako naše sůl.
Města na obrazovce se přibližovala. Ve studeném modrém světle se jejich obrysy začínaly zřetelně objevovat. Všude, kam oko dohlédlo, byl všechen prostor obyvatelných pásem planety, s výjimkou tajemné rovníkové oblasti, tonoucí v modrých mléčných parách, uspořádán, změněn a zlepšen rukama a tvořivým myšlením člověka. Byl změněn mnohem pronikavěji než naše Země, kde se ještě uchovaly netknuté velké prostory rezervací, starých zřícenin nebo započatých a opuštěných staveb.
Práce nesčetných generací mnoha miliard lidí vyrůstala nad vrcholky hor a ovinovala celý povrch fluórové planety. Život ovládal živly bouřlivých vod a husté atmosféry, proniknuté vražedně silnými paprsky modré hvězdy a neuvěřitelně mohutnými elektrickými výboji.
Pozemšťané hleděli upřeně a jejich vědomí jako by se rozdvojovalo. V mysli jim (současně vznikal obraz jejich rodné planety. Ne tak, jak si svou vlast představovali dávní předkové podle místa, kde se narodili a žili - jednou jako rozlehlé roviny polí a vlhkých lesů, podruhé jako smutné kamenité hory, jindy zas jako břehy průzračných moří, jiskřících v teplém slunci. Celá Země se svými rozmanitými podnebnými pásmy studených, mírných i horkých zemí proplouvala v duchu před očima každého astronauta.

Nekonečně krásné byly i stříbřité stepi, oblasti svobodného větru, i mohutné lesy tmavých jedlí a cedrů, bílých bříz, okřídlených palem a obrovitých namodralých eukalyptů. Mlžné břehy severních zemí, uzavřených stěnami omšelých skal, i bělost korálových útesů v modré záři tropických moří. Pánovitě studené, do morku kostí pronikající jiskření sněžných hřebenů i mámivý, třaslavý opar pouští. Reky - vznešené, pomalé a široké nebo zběsile pádící jako stáda bílých koní po balvanech skalnatých řečišť. Bohatství barev, rozmanitost květů, modré pozemské nebe s oblaky jako bílými ptáky, sluneční výheň i pošmourné, deštivé příšeří věčné změny ročních dob. A uprostřed toho všeho bohatství přírody ještě větší rozmanitost lidí, jejich krásy, snah, práce, snů a pohádek, hoře i radostí, písní i tanců, slz i smutku… Stejná síla uvědomělé práce, udivující vynalézavostí, uměním, fantazií a nádhernou formou všude - v budovách, závodech, strojích i lodích.
Není snad tomu tak, že i cizinci vidí velikýma, šikmýma očima ve studených modrých barvách své planety mnohem víc než pozemšťané a v předělávání její jednotvárnější přírody došli dále než my, děti Země?
Vynořovala se domněnka: my, výtvory kyslíkové atmosféry, v kosmu stotisíckrát obvyklejší, jsme našli a ještě najdeme veliké množství podmínek vhodných pro život, najdeme, setkáme se a spojíme se s bratry - lidmi z jiných planet.
Ale co oni? Výtvory vzácného fluóru s jejich neobvyklými fluórovými bílkovinami a kostmi, krví s modrými krvinkami, které vstřebávají fluór jako naše červené kyslík?
Tito lidé jsou uzamčeni v omezeném prostoru své planety. Už asi dávno putují a hledají lidi sobě podobné nebo alespoň planety s fluórovou atmosférou, která jim vyhovuje. Ale jak nalézt v propastech vesmíru tak vzácné perly, jak se k nim dostat přes tisíce světelných roků? Tolik blízké a pochopitelné je jejich zoufalství a veliké
rozčarování při setkání s kyslíkovými lidmi - jistě to není poprvé!
Ve spojovací chodbě zmizely obrazy krajin fluórové planety a nahradily je kolosální stavby. Boky dovnitř skloněných stěn se podobaly budovám tibetské architektury. Nikde pravý úhel a vodorovné plochy - formy se ladně prohýbají a přecházejí od vertikály k horizontále šroubovitými nebo spirálovitými zákruty. V dálce vznikl temný otvor ve formě pokrouceného oválu. Když se přiblížil a zvětšil, bylo vidět, že spodní část oválu je spirálovitě ohnutá široká cesta, stoupající a ztrácející se v obrovském temném vchodu do nějaké budovy, veliké jako celé město. Nad vchodem se skvěly velké modré znaky, rudě okované, a připomínaly zčeřenou vodní hladinu. Vchod se přibližoval. Hluboko v něm se začal objevovat slabě osvětlený obrovitý sál se světélkujícími stěnami jako z fluorescenčního kazivce.

A najednou bez předchozího upozornění obraz zmizel. Udivení astronauti, kteří byli připraveni spatřit něco nebývalého, jako by pocítili ránu do hlavy. V chodbě na druhé straně průhledné stěny zaplálo obvyklé modré světlo. Objevili se cizí hvězdoletci. Tentokrát se pohybovali velmi rychle a jejich gesta byla prudká.
V té chvíli se na obrazovce začaly objevovat rychlé obrázky. Míhaly se jeden za druhým tak chvatně, že je posádka "Telluru" mohla sledovat jen s největším vypětím pozornosti. Kdesi v temnotě kosmu se pohyboval právě takový bílý hvězdolet, jaký nyní visel po boku "Telluru". Bylo vidět, jak se jeho střední prstenec točí, jiskří a rozhazuje do všech stran paprsky. Najednou přestal prstenec rotovat a loď zůstala stát v kosmické propasti, nedaleko od malé modré trpasličí hvězdy.
Z hvězdoletu zamířily do dáli paprsky a zamíhaly se po obrazovce ve formě přerušovaných čárek. V levém rohu se objevil jiný hvězdolet. Letící čárky jej dostihly. Teď bylo vidět, že tento druhý hvězdolet stojí nehnutě vedle pozemské lodi, v níž lidé poznali svůj "Tellur". A bílý hvězdolet, který zachytil výzvu svého kolegy, jako by se od "Telluru" odpoutal někam do černé dáli.
Mut Ang si povzdychl tak hlasitě, že se na něho lidé obrátili s němou otázkou.
"Ano! Brzy odletí. Někde v dálce letěl jejich druhý hvězdolet. Nějakým způsobem se domluvili, ačkoli si nedovedu představit, jak je to možné při té nesmírné vzdálenosti, která je dělí. A s druhou lodí se teď něco stalo, její volání zastihlo naše cizince, ovšem správnější bude říci - naše přátele."
"Možná že to není nehoda, že třeba našel něco důležitého," řekla tiše Tajna.
"To je docela možné. Ať je to jakkoli, oni odlétají. Musíme pospíchat, abychom okopírovali a zapsali co nejvíc údajů. Především mapy, jejich cestu, všechna jejich setkání… Nepochybuji o tom, že se již setkali

s kyslíkovými lidmi, jako jsme my."
Z rozmluvy s cizinci vyšlo najevo, že se mohou zdržet ještě čtyřiadvacet pozemských hodin. Lidé, povzbuzení speciálními léky, pracovali o překot a nedávali se zahanbit nevyčerpatelnou energií rychlých šedých lidí z fluórové planety.
Byly ofotografovány učebnice s obrázky a slovy, byl zároveň zaznamenán i zvuk cizí řeči. Vyměňovaly se kolekce minerálů, vod a plynů v trvanlivých průhledných krabicích. Chemici obou planet se snažili pochopit význam symbolů vyjadřujících složení živé i neživé hmoty. Afra, pobledlá únavou, stála před diagramy fyziologických procesů, před genetickými schématy a vzorci a prohlížela schéma embryologických stadií vývoje organismu u obyvatel fluórové planety. Nekonečné řetězy molekul bílkovin, resistentních k fluóru, byly zároveň neobyčejně podobné našim bílkovinným molekulám: stejné filtry energie, stejné její přehrady, vzniklé bojem živé hmoty proti entropii.
Uplynulo dvacet hodin. V chodbě se objevili Tej Eron a Kari Ram; únavou se sotva drželi na nohou. Nesli hvězdné mapy, zachycující celou cestu "Telluru" od Slunce k místu setkání. Cizinci začali ještě víc spěchat. Fotomagnetické pásky pozemských strojů s pamětí zapisovaly rozmístění neznámých hvězd. Byly označeny neznámými značkami pro vzdálenost astrofyzikálními údaji a protkány spletitými čarami cest obou bílých lodí. To vše mělo být rozšifrováno později podle vysvětlivek, které cizinci předem připravili v tabulkách.
A nakonec - lidé se nezdrželi radostných výkřiků - nejprve u jedné, pak u druhé, třetí, čtvrté a páté hvězdy se na obrazovce objevily zvětšené kroužky, v nichž se roztočily planety.
Obraz neohrabaného, bachratého hvězdoletu vystřídal celý houf jiných, půvabnějších lodí. Na oválných plošinách, spuštěných pod trupem, stály ve svých skafandrech bytosti - bezpochyby lidé. Obrazy planet a lodí byly označeny znakem atomu s osmi elektrony - kyslíku. Avšak hvězdo-lety na schématu byly spojeny jen se dvěma ze zobrazených planet: s jednou, která byla umístěna blízko velkého červeného slunce, a s druhou, obíhající kolem jasné nazlátlé hvězdy spektrální třídy Ef. Zřejmě život na planetách zbývajících tříd hvězd, i když rovněž kyslíkový, nedosáhl ještě tak vysoké úrovně, která by umožňovala vyplout do kosmu, nebo se tam myslící bytosti ještě vůbec neobjevily.
To se pozemšťanům objasnit nepodařilo. Ale měli v rukou nesmírně cenné údaje o cestách vedoucích k těmto obydleným světům, vzdáleným mnoho set parseků od místa setkání "Telluru" s bílým hvězdoletem.

Bylo nutno se rozloučit.
Posádky obou hvězdoletů se shromáždily po obou stranách průhledné stěny. Bledě bronzoví lidé ze Země a šedokožci z fluórové planety, jejíž název zůstal pozemšťanům utajen. Vyměňovali si vlídná a smutná gesta, úsměvy a oboustranně srozumitelné pohledy chytrých, pozorných očí.
Lidí z "Telluru" se zmocnil nebývalý tíživý smutek. Dokonce ani odlet ze Země s vědomím, že se vrátí za sedm set let, nepřipadal tak nenahraditelnou ztrátou! Nebylo možno smířit se s myšlenkou, že ještě několik minut - a tito krásní, podivní a dobří lidé navždy zmizí v kosmických propastech ve svém osamělém a beznadějném hledání spřízněného myslícího života.
Snad teprve nyní pochopili astronauti plně, celou svou bytostí, že nejdůležitější ve všem hledání, snahách a boji je člověk. Pro každou civilizaci, pro kteroukoli hvězdu v celé Galaxii a v celém nekonečném vesmíru je nejhlavnější člověk, jeho rozum, city, síla, krása, jeho život.
Ve štěstí, uchování a rozvoji člověka je nejpřednější úkol nedozírné budoucnosti po vítězství nad Srdcem Hada, kdy už je odstraněno nesmyslné, hloupé a zločinné plýtvání životní energií, jak bylo obvyklé v nízkých organizačních formách lidské společnosti.

Člověk - to je jediná síla v kosmu, schopná jednat rozumně a přes nejobludnější překážky kráčet za cílevědomým a všestranným předěláním světa, čili ke kráse uvědomělého a mohutného života, naplněného bohatými a silnými city…
Velitel cizinců učinil nějaké znamení. A tu se mladá žena, která předváděla krásu obyvatel fluórové planety, vrhla směrem, kde stála Afra. Zeširoka rozpřáhla ruce a přitiskla se k příčce, jako by chtěla obejmout krasavici ze Země. Afra nedbala, že se jí po tvářích koulejí slzy, rozběhla se jí vstříc jako chycený ptáček tlukoucí se o sklo. Ale u cizinců zhaslo světlo a zčernalé sklo se stalo temnou propastí,

která pohltila všechny vzněty pozemšťanů.
Mut Ang nařídil zapnout pozemské osvětlení, ale chodba na druhé straně přepážky byla prázdná.
"Vnější skupina, obléknout skafandry pro odpojení chodby!" přerušil smutné mlčení Mut Angův pevný hlas. "Mechanici k motorům, astronavigátor na řídicí stanoviště! Pro všechny - příprava k odletu!"
Lidé se rozešli z chodby. Odnesli přístroje. Jedině Afra, osvětlená mdlým světlem z bočního otvoru lodi, stála bez hnutí, jako by byla spoutána mrazivým chladem mezihvězdných prostorů.
"Afro, zavíráme!" zavolal na ni Tej Eron odkudsi z hloubi lodi. "Chceme pozorovat jejich odlet."
Mladá žena se najednou vzpamatovala, vykřikla "Stůjte! Teji, stůjte!" a rozběhla se za velitelem. Udivený pomocník se nechápavě zarazil, ale Afra se velmi brzy vrátila. Vedle ní běžel Mut Ang.
"Teji, reflektor do chodby! Zavolejte techniky, obrazovku postavit zpátky!" přikazoval v běhu.
Lidé začali pobíhat jako při havárii. Silný paprsek pronikl do hloubky chodby a zakmital ve stejných intervalech jako paprsek lokátoru v prvním okamžiku setkání lodí. Cizinci přerušili práci a objevili se v chodbě. Pozemšťané rozsvítili modré světlo "430". Rozechvělá Afra se sklonila nad kreslicí deskou, z níž se její chvatné náčrty přenášely na obrazovku. Dvojité spirálovité řetězce mechanismů dědičnosti musely být vcelku shodné u pozemšťanů i u lidí z fluórové planety. Po nich načrtla Afra diagram výměny látek v lidském organismu, vedoucí rovněž ke shodné přeměně světelné energie hvězdných světelných zdrojů, získané prostřednictvím rostlinstva. Mladá žena pohlédla na nehybné šedé postavy a přeškrtla atom fluóru s jeho devíti elektrony a místo něho znázornila atom kyslíku.
Cizinci sebou trhli. Velitel předstoupil, přiblížil se přímo až k průhledné stěně a zadíval se obrovskýma očima do Afřiných hrubých náčrtků. A najednou pozvedl ruce s propletenými prsty nad čelo a hluboko se sklonil před pozemšťankou.
Pochopili to, co se jen náznakově v posledním okamžiku loučení zrodilo Afře v mozku a co jen smutek z loučení donutil, aby vytrysklo na povrch. Afra přemýšlela o změně, o odvážném nahrazení chemických přeměn, které uvádějí v činnost všechen nanejvýš složitý lidský organismus. Působením na mechanismus dědičností nahradit fluórovou výměnu látek výměnou kyslíkovou. Uchovat všechny zvláštnosti, veškerou dědičnost fluórových lidí, ale přinutit jejich těla, aby pracovala na jiném energetickém základě. Tento gigantický úkol byl ještě tak daleko od možnosti svého uskutečnění, že dokonce ani těch sedm století, po které je "Tellur" odloučen od Země, století nepřetržitého růstu vědeckých úspěchů, sotva asi jeho splnění nějak výrazně přiblíží.
Ale jak nekonečně mnoho může dokázat spojené úsilí obou planet! A připojí-li se k nim i ostatní myslící přátelé… Fluórové lidstvo nezmizí beze stopy jako stín ztracený v hlubinách vesmíru.
Až se lidé z různých planet, z nesčetných hvězd a galaxií spojí v kosmu, a oni se spojí, šedí obyvatelé fluórové planety nebudou vyvrženci jen proto, že je struktura jejich těl tak vzácně neobvyklá.
Nebyl tedy smutek z nevyhnutelného loučení a ztráty přehnaný? Lidé z fluórové planety a lidé ze Země, strukturou svých planet i těl tak nedostupně odlišní, jsou si přece životem velmi podobní a rozumem a znalostmi dokonce velmi blízcí. Afře, která hleděla do velikých šikmých očí velitele bílého hvězdoletu, se zdálo, že tohle všechno v nich přečetla. Nebo to snad byl jen odraz jejích vlastních myšlenek?
Avšak cizinci zřejmě chovali tutéž víru v sílu lidského rozumu, jakou měli i lidé ze Země. Proto také i ona nesmělá jiskřička naděje, kterou pozemšťanka vyjádřila, pro ně znamenala tolik, že jejich pohyby nebyly už jen gestem loučení, ale zřetelně hovořily o příštích setkáních.

Oba hvězdolety se od sebe pomalu vzdalovaly s obavami, aby se navzájem, nepoškodily silou svých pomocných motorů. Bílá loď se o okamžik dříve zahalila oblakem oslepivého plamene, po jehož dohasnutí nebylo vidět nic než temnotu kosmu.
Pak se i "Tellur" opatrně rozletěl a vstoupil do pulsace, (která jako by byla mostem zkracujícím dříve nepřekonatelnou délku mezihvězdných cest. Lidé byli spolehlivě ukryti v ochranných pouzdrech a neviděli již, jak se zkracují světelná kvanta letící jim vstříc, ani jak v dálce před nimi modrají hvězdy a nabývají stále zřetelnějšího fialového zabarvení. Pak se hvězdolet ponořil do neproniknutelné tmy nulového prostoru, za nímž rozkvétal a čekal kypící a bohatý život Země…